

Bethl. th. 0.9. L. 2

TROPAEUM

ILLUSTRISSIMO ATQUE MAGNIFICO

DOMINO, DOMINO

GEORGIO,

LIBERO BARONI

VITÉZ

DE MAGYAR-BIKAL,

HEROI BENE MERENTI,

ET VERE SUI NOMINIS,

SACRUM.

IN EXSEQVILS FVNERELIS, ET CA-

STRO DOLORIS MAGYAR-BIKA-

LENSI, POSVIT

FRANCISCUS T. TSEPREGI,

III. Nonas Julias,

L. L. Q.

07765

ORATIO FUNEBRIS DE TROPÆO.

COMITES ILLUSTRISSIMI, BARONES
MAGNIFICI,
SPECTABILES AC GENEROSI DOMINI,
SACRORUM PRÆSIDES VENERANDI,
UNIVERSA DENIQUE AUDITORUM PANEGYRIS.

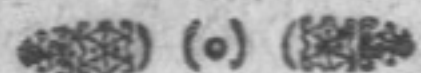
Veteres Memoriae concelebrant TROPÆA Miltiadis omnem omnino veterum adeo excussisse Themistocli, ut Princeps hic in Summis Græci nominis Heroibus jure meritoque numerandus, nulli certe secundus, tacitis gloriæ stimulis concitatus, & virtutum igniculis vehementer inflammatus, perdius ac pernox in veste sudata duraret, ac quærentibus, cur etiam noctu in publico versaretur, responderet: *Me TROPÆA Miltiadis de somno excitant.* Pulcre intelligo, AUDITORES, & ex oculis omnium in me solum defixis palam colligo, hoc unum Vobis etiam sedere, ac tacite quemque Vestrum apud se in præsentī quærere: ecquid ago, quove feror? cur otio ac somno excitus Parnassio, ab hederis & lauro ad ferales cupressos, a platano ad infelices taxos, a dulci & cummaxime vitali familiarium Musarum consortione mentem ad novissimum Humani Dramatis actum sevoco, ac in lugubrem hanc, & plurima Mortis imagine oculis undique occurrente Noctis æternæ tenebras, Cimmeriis longe longeque attriores, adumbrantem Scenam ingredior? At vero ut *hoc agam*, me TROPÆA VITEZIANA sane quam blandissime allicefactum invitant, ac potius incentivis efficacissimis animotenus concitant, urgent, trahunt: TROPÆA omnino digna, quæ bene mittantur in Litteras, atque in illustri posita monumento, eant in Secula, tanquam egregii exempli perfectum instar, & præcipuum Virtutis arduæ incitamentum; unde colorem ducere Patricii debeant, ac insimul ardorem æmulati VITEZIANUM, calorato cum

impe-

impetu & summa virium contentione in id incumbere, ut TROPÆUM erigant funeri etiam superstes mansurum, ac in eo post MILITIAM Secularem in Terris exactam, post labores Herculeos in arena Orbis exsudatos, post enavigatas procellas in naufrago Mundi æquore depræliantes, post Humanæ Sortis varia rerum vertigine & ambiguis voluminibus fusque deque circumactæ triumphalem exitum, perpetuo vivant: Vita ipsa labentibus Seculis magis magisque convalescente, vigente, vires eundo adquirente.

Ac ubi apud animum propono, quam ego illatibilem hodie provinciam, quam tristem & plane tragicam sustinere debeo personam, ac publice obnunciare dirum & ferale illud carmen: *Vitam cum Morte commutavit* ILLUSTRISSIMUS atque MAGNIFICUS DOMINUS, DOMINUS GEORGIUS, LIBER BARO VITEZ de MAGYAR-BIKAL: me recte facturum arbitror, si TROPÆUM MANIBUS debitum VITEZIANIS, vivisque coloribus expictum, Laudationis Funebri thesauro parentali sublimè circumferam, Vestro AUDITORES, theatro spectandum, omniumque oculis coram intuendum. Vix etiam, ac ne vix quidem, nisi frustra hujus animi sum, si oculos a TROPÆO avertam, occurrit quidquam; quod Fati adeo præcoci acerbitati usque complorandæ medeatur præsentius, luctusque haud unquam elugendi & doloris nunquam dedolendi sensus mordaciores efficacius obtundat. Taceo vulnera, quæ unius nominis VITEZIANI ruina syrmate sane quam longo secum adtraxit: lugere nimirum Patriam Civem de illa optime modo meritum omni; dolere Patricios Amicum acerbo funere mersum; Ecclesias, itemque Musas Dacicas, eximie Claudiacas, Patronum desiderare in sacratione peplo Evergetarum jure summo adscribendum; Conjugem semesum tertiarumque Mariti jucundissimi vocabulum saltas inter lacrymas singultantem noctes & dies perpetim plangere; Filias denique in primo adhuc & illibato ætatis virginæ flore Patrem Dulcissimum quam amarissime complorare: equidem nullus infiteor, vulnera hæc esse ingentia, & doloris decursum plagas altum ac immane hiantes; hanc tamen malorum Iliada exasperat, luctumque animi adeo convulnerati exulcerat vehementius atrocior illa & internecina clades, quæ Familiam VITEZIANAM, centurias Annorum complures lætissime florentem, hodie, proh dolor! intercisam ac radicitus evulsam contumulat: Phœnice adparente nullo, qui Patrii cineris heres, jamque

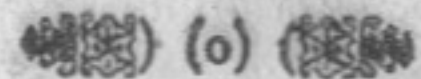

altius emicans, novissimo funeratae Familiae tumulo superstet.

Non possum. AUDITORES, quin tota mente atque artibus omnibus contremiscem, cum cladem hanc dirissimam obnuncio: ac video, VOS etiam juxta mecum tantae cladis atrocitate prorsus externatos ac veluti fulminatos; me tamen modum immoderato luctui facturum, & indomiti doloris habenas effusiores castigaturum, spe certa praecipio, si TROPÆUM juxta cladem ipsam in trutina suspendam, & auspiciatissimi TROPÆI superpondium rudior saltem penicillo adumbratum VOBIS ob oculos ponam. Ille Ipse GEORGIUS, jam Victor Laureatus, Quem nuper curriculum vitae currentem, & stadii terrestri pulvere collecto respersum, vidistis, si per Fata liceret EI, VOS in praesenti coram alloqui, hoc unum, & postremum quidem, e VOBIS, expeteret; ut mentem a ferali hoc busto, & ab omni planctu, advocatam tacita cum admiratione defigatis in TROPÆUM, post novissimam defunctoriae luctus necessitatem ab EO erectum. Quare agite, AUDITORES, date hoc Viro Sanctissimo, Quem vivum in oculis ferebatis; ut me, ad tumulum ILLIUS de TROPÆO perorantem, adtente, bonaque cum venia, audiat. Parentalis quidem meus Sermo abhorret vehementer a mellitis verborum globulis, sententiisque quasi papavere & sesamo sparsis; nec altiore graditur cothurno, sed tenui dumtaxat lacrymosi styli focco humi repit; ei tamen simul gratiam, simul dignitatem conciliare apta nata est materia ad dicendum suscepta, & vel sola TROPÆI recordatio mœrorem ingentem non minore pensabit lætitia.

Ac ut filum narrationis usque ab ultima antiquitate ducam, principes olim Populi, Græci eximie atque Romani, profligatis versisque in fugam hostibus, TROPÆA erigebant, tanquam luculentos Virtutis Martiae testes, & spirantia signa gloriae feros quoque inter Nepotes perpetuandæ. Hac fini cana quidem Antiquitas ut plurimum arborem quercum legerat, ac illi, ramosis brachiis viduatæ, viridesque comas & omnem foliorum pompam circumtonsa, jamque adeo trunco dumtaxat vasto & inhonoro, spolia debellato hosti detracta triumphali cum exultatione adpendit; quo truncus ille, hunc in modum convestitus, ac omni armorum mundo rite excultus, hostem detriumphatum & dearmatum consignanti adsimularet, ac surgenti etiam ætati memori & lætissimo narraret præconio: quem ritum sane quam graphice Poëta expinxit, cum Aeneæ TROPÆUM a Mezentio reportatum caneret:

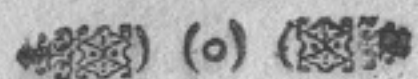

*Ingentem quercum, decisis undique ramis,
Constituit tumulo, fulgentiaque induit arma,
Mezentii Ducis exuvias, Tibi, Magne, TROPÆUM,
Bellipotens; aptat rorantes sanguine cristas,
Telaque trunca Viri, & bis sex thoraca petitem
Perfossamque locis, clypeumque ex ære sinistra
Subligat, atque enses collo suspendit eburnum.*

Quo vero TROPÆUM foret conspectius, & in luce publica ac Sole clarissimo positum, se in oculos omnium ingereret praesentius, stabat in alpibus aëreis, in montibus nubiferis, ac in alta caelorum minantibus scopulis: quemadmodum Pompejus M. coacta in ordinem & sub jugum missa Hispania, TROPÆUM fixerat in editissimo ac nimbofo vertice montium Pyrenæorum. Deinceps Seculis TROPÆA ex ære ac marmore surgebant, quæ vires ævi contemnerent, ac ætatem ferrent etiam longiorem. Arcus quoque Triumphales nonnunquam sustinebant hostes nudos inermesque sedentes; quorum item summa capita pede victore calcabant TROPÆA superba. Immo in Fastis Romanorum memoriae proditum est, C. Quinctium Flaminium Consulem, Gallis victrice prælio fufis, ex torquibus eorum TROPÆUM statuiffe aureum, sicque adeo partæ gloriae decus auri splendore illustrasse. At enim omnibus TROPÆOPHORIS palmam jure summo præripit Othryades Spartanus; qui, cum Argivos inter atque Spartanos convenisset, ut trecenti utrinque delecti de agro Thyreatico prælio inter se decernerent, unus dumtaxat victoriae superfuit: sociis cunctis acerrimi prælii procella absumtis, & duobus, qui ex Argivis reliqui erant, terrore Panico perculsis, ac turpi fuga ora vertentibus: ergo igitur Othryades, quanquam longo jam labore fessus, ac multo vulnere gravis, & spisso sanguine madens rubensque, jacenti passim hosti spolia diripit, TROPÆUM erigit, eique stillantibus sanguine digitis titulum cruentum adpingit, itemque in clypeo sanguineis pariter litteris adscribit illud solemne Triumphorum omnium compendium, VICI: hocque adeo illustri facinore Imperator palmarum plurimarum pene a sepulcro Victor, & tantum non post Fata sua, Fasces hostibus ereptos Patriæ carissimæ adserit.

Ac velut veteres Tragædias, Comædiasque claudit ipsum illud Plaudite; adæque TROPÆO etiam erecto, plauditur Victoria, graviqve Oratione Imperator & dubiam Martis ancipitis aleam feliciter

jaſtam explicat, ovantesque Milires ad arma iterum iterumque ca-
peſſenda accendit, æque atque inſtituit Aeneas, idoneus ille Pie-
tatis ac Fortitudinis Auctor:

*Maxima res effecta, Viri: timor omnis abeſſo:
Quod ſupereſt, hæc ſunt Spolia, & de Rege ſuperbo
Primitia; manibusque meis Mezentius hic eſt.*

Denique TROPÆA vetus inſtitutum duxit ſacroſancta, & de-
dicata movere ac violare religioni habuit: ac ideo Syllam impoten-
tiſſimum diſſectis C. Marii TROPÆIS, nefarii ſceleris ſe adligaffe,
Julium contra Cæſarem, iisdem reſtitutis, Pietati perlitaſſe cenſuit.

At cur ego æternitatis & Gloriæ immortalis Candidatus rebus
perituris immoror? quid vanis & ſolſtitialibus inhæreo TROPÆIS,
ad inſtar Tantalī, qui mento ſummatem aquam adtingens, ſiti tamen
eneſtus, quærit aquas in aquis, & poma fugacia captat? Curarum omni-
um ſumma, votorumque meorum prora & puppis eſt TROPÆUM
ære perennius,

*Regalique ſitu Pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo impotens
Poſſit diruere, aut innumerabilis
Annorum ſeries, & fuga temporum.*

TROPÆUM quæro Cæleſte, tantum Terreſtribus antiſtans, quan-
tum præſtant theſauri carbonibus, gemmæ ac aurum Apinis &
Tricis, ſolidum inani, verum & reale falſo ac nihilo. Hæc, hæc
eſt, AUDITORES SPECTATIſſIMI, excellentior illa Sors Mili-
tis Chriſtiani, & omnem humanæ dulcedinis captum infinitis para-
ſangis excedens felicitas: ab Imperatore ſigno profectionis dato, ta-
bernaculoque, quod in hoc boni omnis effœto Deſerto Miles Chriſtia-
nus circumtuleraſt, deſenſo, per Auguſtiſſimum Sionæorum Caſtro-
rum Metatorem in Cæleſtia Tempſa deduci, atque illic TROPÆO
Victoriæ conſummatiffimæ beari; cum contra ea Improbi ad commu-
nem mortalitatis metam obhærent, ac in noviffima illa & peremto-
ria pugna collapſi, triſtiſſimam æterni TROPÆI pompam furori ho-
ſtium ducunt, ac toti, quanti quanti ſunt, poteſtati Tenebrarum
permittuntur. Mihi quidem, fatebor enim, TROPÆA Virtutis
viſa ſemper fuere ſane quam pulcerrima, & ſeges ac materia gloriæ
multo maximæ: ac quoties mecum reputo, demiror vehementer,
Heroas ab ultima repetendos memoria in hac etiam ſenſcentis Mundi

æta-

ætate latiffime florere, ac in grata Orbis morationis memoria hodie-
que vivere. Durant ſane ac plaudente Famæ tuba etiamnum decan-
tantur TROPÆA illa, quæ olim quondam in Campis Martiis dedi-
carunt Alexandri Reges, ac Julii Cæſares; in Curiis ac Templis ſan-
ctiffimæ Themidis Lycurgi & Caſſii; in Foro ac Roſtris Demothe-
nes ac Cicerones; in Scholis Philoſophicis Socrates & Senecæ; in amœ-
no Parnaffi laureto Homeri ac Marones; quique alii ad omnia ſumma
nati, egregiam vero laudem, & ſpolia ampla retulere: his ego ta-
men omnibus, ut liquide, & quaſi me Cenſor rogaret, ex animi
ſententia loquar, longe majorem eſſe dixerim *minimum in Regno Cæ-
lorum*: nec eorum TROPÆA cum Cæleſti illo contenderim; parva
enim magno, arenulam promontorio, guttulam Oceano, momen-
tum cum æternitate, ac punctulum Mathematicum cum infinita
linea ſurda plane ratione componerem. Scilicet TROPÆA illa nec
Heroas ſuos ullo modo juvant, ac ubi perſentient, adfore tempus,

*Quo Mare, quo Tellus, correptaque Regia Cæli
Ardeat, & Mundi moles operoſa laboret;*

cum omni palmarum meſſe, cum omni lauri ſatce, cum omni laudis
adorea, & cum omni omnino gloriæ choragio tota concident, ac
in purum putum nihilum evaneſcent: TROPÆO contra Cæleſti,
vera nimirum Arbore Vitæ, Heroas ſuos ex omni parte cumulatiſſime
beante, ac in æternitatem infinitam, nec ulla temporum circum-
ſcriptione metiendam, durante; illud enim *nec Jovis ira, nec ignes,
nec poterit ferrum, nec edax abolere vetuſtas.*

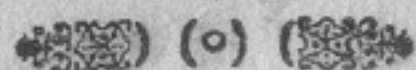
Quo vero Miles Chriſtianus, ac ſuperbæ virtute & factis Ani-
mæ tanto & vere unico TROPÆO ornari ac potius beari queant,

*Certandum eſt: nulli veniunt ſine Marte Triumphī,
Et, niſi certantem, nulla TROPÆA manent.*

Summus quidem Chriſtiani Nominis Anteceſſor vicario certamine
cum Serpente Veteratore congreſſus, & Spoliis Opimis ei detractis,
TROPÆUM in ferali arbore Crucis erexerat, æternis notis adſcripto
Evangelico Carmine: SEMEN MULIERIS CONTRIVIT CAPUT
SERPENTIS. ac mox Victor piaculari ſuo Sangvine Seſſatoribus
ſuis viam in Cælos munivit; non tamen his hereditatem TROPÆI
illius ante cernere datur, quam multo exercitis certamine, ac jura-
tum Imperatori ſacramentum longa fide adfirmantibus. Procul, o,
procul eſte, totoque abſiſtite TROPÆO, pigri & abdomine tardi

ven-

ventres, turpique otio in putri Vacunæ fano diffluentes, imbelles, inermesque, ac refidi Murciæ litantes, pavidi, omnesque adeo, quibus, ne possitis

Arma parare animis, & spe præsumere bellum,

Frigidus obfistit circum præcordia sanguis!

ut enim recte censuit Vetustas:

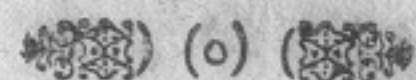
Fortes dumtaxat statuunt victura TROPÆA:

Fixerunt pavidi nulla TROPÆA viri.

Ingens sane heic certamen sustinendum, & plusquam bellum; labores exantlandi Herculaneis duriores; debellandus non unus capitalis ac internecivus hostis; neque locum heic habet illud Hannibalis: *Parce ferro*; pugnandum enim cominus, & quidem juxta legem ac regium Imperatoris verbum: *Miles, faciem feri.*

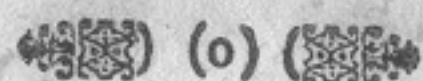
Rex quippe Infernus, Tartareis longe lateque stipatus Cohortibus, Militem Christianum modo aperto Marte adgreditur, Bellicæ Consilii Ministrum sese ac rerum capitalium Vindicem alto fastu vocitans; hocque adeo nomine mire paratragediat, impotenterque debacchatur, & bruta fulmina in Militem Christianum incessanter vibrat: modo, ubi nimirum *leonina pellis non satis est, vulpinam addit*, ac eundem Militem Christianum, recte ac dolo malo circumventum, Sireneo illo cantu, *Tibi dabo*, ad hastam abjiciendam, ad signa deserenda, ad frangendam fidei Imperatori obstrictæ destinam, sollicitat, sexcentisque id genus aliis ignitis suis ac viperina sanie medicatis telis noctes ac dies undique impetit. At quo nobilior est atque capitalior adversarius impurissimus hic Genius, eo illustrioris TROPÆI materia denique futurus Militi Christiano: qui Cælesti armatura instructus, caput nimirum Salute galeatus, pectus Justitia thoracatus, lumbos Veritate circumcinctus, Evangelio pedes calceatus, lavam Fide clypeatus, dextram ense Spiritus, Verbo nempe Dei, perarmatus, Milesque adeo Cælo delapsus, ridet securus bella nullos habitura triumphos, & cuncta Satanæ stratagemata feliciter atque ex animi sententia eludit, Victorque, ac recto latere discedens e conflictu, in Portis Inferorum prostratis ac obtritis TROPÆUM erigit, superaddito gloriæ plenissimo ac mansuro in omnia Secula titulo: **VICI IMPROBUM ILLUM.**

Ipsium quoque Orbis universi Valetudinarium, in communi malo jacens, mille morbis ægrum, mille mortibus infectum, plenum

num veneni, plenum tabis ac labis, fluidæque & quaquaversum serpentis contagionis, quantum exerceat fatigetque Militiam Christianam, neminem Vestrum, AUDITORES, fugere debet. Natandum est contra torrentem, & in adversas eundum aquas, fortique animo tenue pectusculum toti Mundo est objiciendum. Ferendæ hominum tristes iræ, fastidia superba, sibila viperina, Theseides nigræ loliginis succo tinctæ, plenæque mera ærugine, ac quot diebus etiam atque etiam addiscenda, penitusque percipienda illa Veterum Antitheta: *Homo hominini Deus, Homo hominini lupus.* Luctandum perpetuo cum larvis hominum, Hypocritis nimirum; quorum *vox vox est Jacobi, at manus sunt manus Esavi.* Bellandum item adversus improbas Sirenas, *bilarem* illam Voluptariorum pœnam, *blandasque mortes, gaudiumque crudele.* Ac quis numerato censu omnes præliorum species in album referet? si Pietati perlites, sitque toto in pectore Cælum; facile infame Pietistæ nomen habebis. Si morum Patriciorum expers vivas; inficeto rure inficetior audies, immo merum rus. Nisi licentia solutiore subinde in theatrales & plane Fescenninos sermones descendas, scurrilis dicacitas & Alexandrinæ illæ deliciæ sales in te urbanos desiderabunt. Ac, ut multa paucis complectar, tum demum punctum omne feres, os Populi tunc mereberis, digitoque omnium monstraberis, *Hic est*; cum cedere temporis semper, ac scenæ servire doctus, Rationi Status vita omni velificaberis, moresque ac totius animi filum finges ad placita, & instar dominarum Orbis consuetudinum: vivesque adeo cothurno versatilior, Vertumno mutabilior, ac homo omnium horarum, æque ut Aristippus ille, quem omnis decuit color, & status, & res. Itaque ergo hostes heic occurrunt opibus universi Orbis paratissimi, atque omni genere armorum ornatissimi, Militemque Christianum usque ad novissimum Vitæ Terrestris momentum agmine infesto lacerantes; mireris tamen, ac potius stupeas, Militem Christianum Victrice Fide, ac Cælesti sua virtute superatum Mundum omnem in triumpho ducente, Divinitus obarmatum, magnifice, graviter, animoseque tantis cum hostibus acie decernere, præliisque tandem ex voto confectis, Victorem abire, ac raptum ex hostibus TROPÆUM insignire hoc epinicio, omnes sane Alexandrorum, Pompejorumque titulos longe longeque superante: **VICI MUNDUM.**

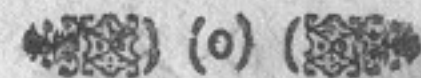
Hostibus externis laceffit MILES Christianus, intestina insimul discordia in contraria studia scinditur: secum diffidet ipse, ac intra se etiam Civili bello domi distringitur; signum enim idemtidem contra eum tollit vipera in veprecula cordis retrusiore latitans, angvis in sinu fatus, & genitale corpus peccati umbilico medio, penitioribusque fibris implicitum. Victores Gentium, Orbis Domini, Colorum Calcatores, altissimas turrium prosternunt, munitissimas urbium disiciunt, exercitus ingentes dissipant, ac Heroica eorum Fortitudo, Orbis terrarum theatro spectata, numero passim innumero TROPÆA statuit immortalia: illi tamen ipsi clarigante classico ad domestica hæc prælia vocati, receptui canunt, turpissime succumbunt, suo sub fasce concidunt, sibi ipsis obnoxii, ac adfectibus effrenatissimis abstracti, inque teterrimum eorum pistrinum detrusi ac compacti, probrosissimam serviunt servitutem. Solus & unicus Miles Christianus, Cælesti Spiritu animatus, etiam cum hac Lernæa Hydra infracto animo bellum cernit, seipsum vincit, jamque sui potens, sibi moderatur, adfectusque omnes federe certo & premere, & laxas dare novit habenas; jure ideo summo & eximie singulari hoc elogio ornandus:

Fortior est, qui se, quam qui fortissima vincit

Mania: nec Virtus altius ire potest.

Jure etiam meritoque Miles Christianus, bello hoc addicentibus auspiciis confecto, TROPÆUM figit triumphali hoc lemmate notandum: CONTUNDO CORPUS MEUM, ET IN SERVITUTEM REDIGO.

Nondum pleno jure Victoris titulum sustinet Miles Christianus, nec omnem adhuc augusti adeo nominis implevit amplitudinem: exemplo C. Julii Cæsaris, se nunquam Victorem reputantis, donec aliquid vincendum superfuit; nilque actum credentis, si quid superesset agendum. Immo quæ hæcenus Militem Christianum exercuere prælia, majoris illius, justî, plenî, legitimi, ac decretorii belli medianta fuere, ac præcertationes quædam ad pugnam novissimam proludentes; Mortis enim Primogenitus, & Rex ille terrorum, Militi Christiano jam sæpe sæpius per ferales suos præcones, per tristes præcursores, per atratos anteambulones proritato & provocato, in termino demum Vitæ Cælitus depacto, obscuras ac impuras manus injicit; feralissimum eum eo multoque gravissimum certamen commissu

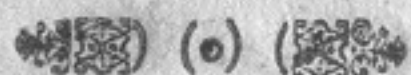
missurus: Miles contra Christianus, crebris longisque induratus præliis, in hoc Vitæ Mortisque confinio perstat metu omni vacuus atque impavidus: videt finem Vitæ miseræ, finem naufragii, ac æquoris alternis æstibus reciproci, in quo usque adhuc anxius fluctuavit, portum fidum, quietum, longeque amœnissimum: atque adeo extremum hoc bellum, quod Tiro longis rudimentis meditatam multo ante providerat, jam Veteranus celso, tranquillo, ac Seculi contemptore animo sustinet; nullam prorsus Terrestris Provinciæ optat propagationem, nullam Militiæ vacationem, nec ullum sibi com meatum dari expetit: paratus absque omni mora ex hac tumultuaria bellorum sede transire ad Pacis æternæ Templum, atque ex hac tam effreni, putida, ac dissoluta licentia in Sacra Cælorum Castra discedere. Novi equidem multos Mezentios, Thrasonico dicam an Cyclopico ritu Mortem provocantes; qui tamen ubi Vitæ Mimum claudunt, partesque ejus tractant postremas, & actum agunt novissimum; metu exallescere, horripilare, in molles sinus despuere, animum despondere, toto corpore obstupescere, & omni gradu statuque dejici, nec, quo se vertant, habere. Longe alia est mens & conditio Militis Christiani, Vitam omnem ita parantis, ac mentem sic emunientis, ut Mortis terroribus ne conturbetur, nec metu percellatur ullo. Diu ille multumque necessitatem supremam toto animo præcogitat, & quasi e specula intentis oculis prospicit tempestatem futuram, nubes conglomeratas, volumina tenebrosa, rupesque scopulosas, atque huc adpulsus, jamque ad incitas redactus, & ad metam ultimam detrusus, naufragium Vitæ facit impavidus, lætusque Vitam, halitum, & omnia, reddit Summo rerum Arbitro, a quo illa utenda acceperat. *Ut in Scena partes qui peregerit, personam vestemque ponit, & libens domum abit: sic noster hic animus a temporario theatro in Ætheream illam Sedem.*

Securus Morte est, qui scit, se Morte renasci:

Non ea Mors dici, sed nova Vita potest.

Habet quidem novissimus ille Hostis, quod sibi plaudent, & in quo exsultet vehementius, ac tantum non triumphet, cadente, solutoque in pulverem obnoxio & caussario Militis Christiani corpore; at enim surget olim, qui nunc cecidit: & meus ille Miles insolentissimos protervi Hostis spiritus franget ac contundet, ejusque Pæana ante victoriam & sane intempestive cantatum præsentissime confutabit;

bit; quando novus verusque Virbius ex Morte ad Vitam revocatus, Phoenix e rogis parturientibus formosior renascens, Milesque adeo redivivus, ferrea Mortis claustra, & portas ære triplici obductas perfringens, ingentisque Cerberi trifuca latratu personantia Regna vindice ac calcatore pede obterens, jamque a Maximo Brabeute rude donandus æterna, pleno gradu viam Olympo adfectabit, perque volentes Cælos ruens, in suprema Mundi arce TROPÆUM statuet immortale ac æternum: adscripto ei perenni illo Beatorum Spirituum carmine, ac Victoriæ consummatissimæ teste, præconeque sempiterno: ABSORPTA EST MORS AD VICTORIAM UBITUA, O MORS! VICTORIA? ET UBI TUUS, O SEPULCRUM! ACULEUS?

Hic labor extremus, longarum hæc meta viarum, hic finis certaminum, & hoc TROPÆUM Militiæ Christianæ, jam hostium omnium calcatricis, bellorumque victricis omnium. Plaudite igitur, æquum est, juxta mecum, AUDITORES, ac insimul adtentis animis & pronis auribus accipite vere triumphalem plausum Militis Christiani, jam in Cæli Regia stantis, ac dextra tot bellis nobilitata Hostibus erepta Spolia ostentantis:

Maxima res effecta, Viri, timor omnis abesto:

Quod superest, hæc sunt Spolia, & de Rege superbo

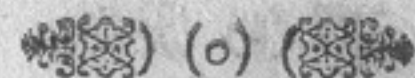
Primitiæ, ac Hostes, quos dextra hac fudimus, hi sunt.

Felix, qui potuit rerum cognoscere causas,

Atque metus omnes, & inexorabile Fatum,

Subjecit pedibus, strepitumque Acherontis avari.

Atque Christiani hujus Militis, spectati satis & jam rude donati, imaginem expressiorem, instarque signantius licebit in præsentia contemplari in Illustrissimo atque Magnifico Domino, Domino GEORGIO, LIBERO BARONE VITÉZ DE MAGYAR-BIKAL. Illud ipsum Herois Illustris gentilitium nomen, VITEZ, Patria Lingva Militis est vocabulum, a fortissimis Herois Nostri Majoribus virtute militari partum: ipsumque Heroem Nostrum fuisse *Virum nominis sui*, omnesque adeo Militis, eximie Christiani, numeros implevisse, Vita Ejus ac TROPÆA immortalia satis superque loquuntur. Pertinax, Severus, Probus, quia Vita & mores eorum ipsis nominibus pulcre responderant, Romanis dicti sunt *Imperatores vere nominum suorum*: nimirum, *vere Pertinax, vere Severus, vere Probus*; adæque etiam ego Baronem Nostrum jure summo adpellaverim

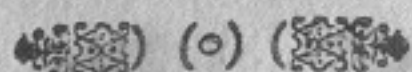

verim *Heroem sui nominis*, nimirum, *vere VITÉZ*, seu, ut Latine loquar, *vere Militem*: Cujus nempe Vita omnis vivum fuerit spiransque Militiæ Christianæ exemplar.

Tantus autem Heros ab Apelle pingi, a Lyssippo fingi, Tulliana certe facundia laudari debuerat: pulcreque sentio, personam Laudatoris mihi impositam humeris meis omnino iniquam esse. Igitur Hadrianum sequar Cæsarem, qui Optimo Trajano honorem Triumphii habiturus, cum illum ipsum Imperatorem, jam fato functum, Romanis visendum oculisque usurpandum sistere non posset, imaginem dumtaxat illius curru triumphali in Urbem invexit, & usque ad templum Jovis Capitolini solemnem cum pompa deduxit. Hunc & ego in morem, cum spe haud præsumam, Heroem Sanctissimum vivis a me coloribus, expressisque & nativis signis expingi posse, adumbatam saltem Illius imaginem, ac instar crassioribus lineamentis quandantenus adsimulatum, in brevi quasi tabella amplectar, & triumphalis Orationis curuli sellæ impositum ad ipsa TROPÆA Cælestia lætus ovansque deferam.

Ac primum occurrunt heic Herois Nostri Natales sane quam splendidissimi, & longa Imaginum serie, multisque Stemmatum illigata flexuris vere nobiles, & ex Annalibus repetendi antiquissimis. Ubi venit mihi in mentem Romanorum, queis in more quondam fuit positum, in exsequiis & Pompa Funebris Patriciorum Imagines Majorum & expressos in cera Vultus ordine longo in hastis præferre; quo Stemmatum claritas illustrior esset, ac propalam & Populo Plebique pernotesceret. Hoc & ipse agam, ut Herois Nostri Majores, suo quemque ordine, in publicum proferam, utque adeo hæc etiam longa spatietur Imago Pompa. Gentis Nobilissimæ Conditor est Heros Summus, & Toga Sagoque longe Illustrissimus, MIKOLA de Dezmér; Cui fatis functo quinque superstites erant Filii, MIKOLA, GYERÖ, KABOS, RADO, itemque fortior ille, ac *duri Martis* haud mollior Alumnus, recteque adeo nominatus KEMÉNY; communis KEMÉNYIORUM ac VITÉZIORUM Parens. Hoc enim fortissimo Heroë creatus est Heros æque fortis, infans adhuc lactens Martem sanguineum, vagiens in cunis ardorem bellicum, & homo inchoatus virile jam robur spirans promittensque, & vero a Patre similiter KEMÉNY adpellatus: quem ubi firmata virum jam fecerat ætas, mente ad prælia inflammatus, totoque animo ardens,

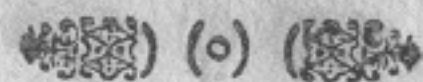

cum per medios enses, per tela, per ignes, impavidus rueret, stri-
ctoque vias ense præfulgurans obstantia cuncta impete magno protur-
baret, hostesque obvios clade ingenti sterneret, succlamantibus bel-
li Ducibus, & concordibus Commilitum calculis, MILES, VITEZ
appellatus est; plenumque adeo Illi nomen fuit, *Duro Militi*, KE-
MENY VITEZ: Nomini a Patre accepto Marte ipso novum & æque
illustre Cognomen addente.

Bellator hic Heros, ut Tabulæ perhibent Genealogicæ, Pater
fuit STEPHANI KEMENY VITEZ; cui originem debet GEOR-
GIUS KEMENY VITEZ, Pater PETRI KEMENY VITEZ, in
Commentariis Daciæ longe notissimi; in eo enim, veluti communi
trunco, una & vetus illa Familia in duas abiit propagines, KEMÉ-
NYIOS nempe, ac VITEZIOS: sicque adeo, quasi divortio facto,
duæ & inter se distinctæ emerferunt Familiæ; quæ serie perpetua
tot Seculorum orbes emensæ, usque ad ætatem nostram pertinuerunt.
PETRUS quippe optimis auspiciis susceperat par bene natum Filio-
rum; in quibus Nomina ante conjuncta, KEMENY & VITEZ,
Virgula quasi Divina divelli cepere; ac Unus eorum, omnesque ab
eo Descendentes, KEMENYII; Alter item, Posterique ejus, VI-
TÉZII sunt vocitati.

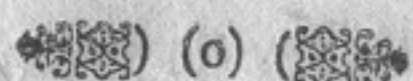
Labente demum tempore Nobilissima Familia, cui jam ex lon-
go & inveterato usu nomen adhæserat VITEZIANUM, Heroem
Patriæ dedit vere Magnum, ac & domi & militiæ per sane Illustrem,
ELIAM VITEZ de TAMÁSFALVA. Ille ubi debitum naturæ ultimum
persolvit, unicum reliquit Heredem, GREGORIUM VITEZ de
TAMÁSFALVA; qui & Nomen VITEZIANUM propagavit, ac insi-
mul Familiæ TAMÁSFALVIANÆ originem dedit: cum enim Jugalis Vin-
culi quatuor lectissima vidisset Pignora, GEORGIUM, NICOLA-
UM, THOMAM, ac EMERICUM; non sine numine Dei eve-
nit, ut GEORGIUS, & ab eo Descendentes, VITEZIANO; tres
autem reliqui, ut & eorum Posterii TAMÁSFALVIANO Cogno-
mine gauderent. Atque hic est GEORGIUS ille, Annalibus adeo
celebratus, Achilles ille Dacicus, ac ipsi bicorni Lunæ tremendum
Nomen; qui cum Turcas & Barbaros ingenti strage sæpius fudisset,
præclarisque facinoribus cotidie editis magis magisque claresceret;
Virtutis suæ Militaris testem laudatoremque habuit Augustum Ro-
manorum Imperatorem, itemque Hungariæ ac Bohemiæ Regem,
SIGIS-

SIGISMUNDUM; Cujus Regio plane ac irrevocabili Verbo MILES,
VITEZ adpellatus est: hocque adeo Nomine, quo jam ante a Glo-
riosisimis tracto Majoribus gaudebat, Eum Monarcha Potentissimus
iterum ornavit; Eique, ut Herculeos Ejus pro Patria labores splen-
dido præmio ac Cæsarea compenset Gratia, in Inclyto Comitatu Co-
losensi tres Pagos integros, vulgo *Három-Föld* vocitatos, jure he-
reditario donavit Seculi post C. N. XV-ti Anno eodem.

Nobilissimo æque atque fortissimo GEORGIO natales suos de-
bet ANDREAS, Pater GEORGII; cujus item Filius erat ANDRE-
AS VITEZ, Serenissimo JOHANNI I. Regi Hungariæ a Sanctiori-
bus Consiliis, & Inclyti Comitatus Tordensis Comes Supremus; qui
Bona ac Dominia VITEZIANA Pago *Koppán*, juxta cum adnexis
Prædiis, ineodem Comitatu Tordensi auxit. Patre illo prognatus
est GABRIEL VITEZ, Pace æque ut Bello Spectatissimus Heros,
Celsissimi Transilvaniæ Principis Consiliarius Intimus, & Inclyti Co-
mitatus Tordensis Comes Supremus; qui Generosissimæ Familiæ
Dominia in Inclyto Comitatu Dobocensi Pagi *Ös*, itemque Prædio-
rum ei servientium, luculenta accessione collocupletavit. Huic ac-
ceptum ferunt genus suum NICOLAUS & FRANCISCUS VITE-
ZII; Hic quidem viridis adhuc, & juvenia florente fervidus, geni-
alis item tori exsors, acerbo fato esse inter homines desiit; Ille au-
tem, Hungarici nominis Hector, Celsissimo Transilvaniæ Principi,
SIGISMUNDO BÁTORI ab Intimis Consiliis, ac insimul Militiæ
Præfectus Generalis, itemque Inclyti Comitatus Tordensis Comes
Supremus; Cujus Virtutes summas, Togatas æque ac Sagatas, præ-
mio justo Princeps pensaturus, in Comitatu Tordensi Pagum *Kök*,
& item in Comitatu *Zaránd* Pagum *Ruszkulitza*, perpetui Domini
titulo ei donavit. Fuisse præterea NICOLAUM summa hominem
prudencia, profusa eloquentia, facundia plane Nestorea, rebus item
prosperis parem, adversis majorem, semperque adeo sui similem,
Patrii referunt Annales: eumque præcipue inclaruisse tempestate illa,
qua prædo infamis, latro nefarius, rapto vivere adsvetus Valachus,
coniceleratissimus ille MICHAEL, Transalpinensis Vajvoda, Pat-
riam Nostram oppresserat; quo demum per Nobiles Transilvanos,
Cæsareis Armis adjutos, illa fulmina belli, præliis ad Pagum *Mirifló*
commisissis, profligato, jugum Valachicum a cervicibus Patriæ de-
pullum est, & Patria in libertatem auream adserta.

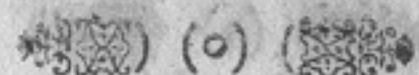

A NICOLAO oriundus GEORGIUS VITÉZ, sub Serenissimis Transilvaniae Principibus, GEORGIO I. & II. RAKOTZIS, in Inclyto Comitatu Colosensi Comitum Supremo, itemque Tabulae Regiae Judicariae Adfessoris, dignitate praesulit, & ex Consorte thalami Dilectissima, URSULA KAMUTI, Liberos, GABRIELEM & FRANCISCUM, fustulit: Hic quidem herede relicto nullo, abiit ad plures; Ille vero Lucina dexteriore progeniit ANDREAM, Herois Nostri, Cui nunc iuxta Funebria persolvimus, Parentem Dulcissimum, multisque cum in Patriam, tum in Ecclesias Scholasque meritis longe Illustrissimum Heroem; Qui in Sociam vitam, torique Consortem feliciore Thalassio legerat Virginum pulcerrimam, Illustrissimam atque Magnificam D. D. EVAM BETLEN, Illustrissimi atque Magnifici D. D. PAULI BETLEN Filiam unice Dilectam; ex qua prognati sunt GEORGIUS Noster, NICOLAUS, ANDREAS, itemque Lectissima Virgo SUSANNA. At enim, heu brevem & incertam Vitae Humanæ Fabulam! NICOLAUS & ANDREAS in primo adhuc ætatis flore, cum in umbraculo Gymnasii Claudopolitani Studiis Humanitatis operarentur, Morte præcoci ac immatura terris erepti sunt: SUSANNA etiam, Spectabili ac Generoso D. D. GABRIELI ALVINTZI de BORBEREK, Musagetæ, ac de Patria & Ecclesia bene merentissimo Heroi, federe Conjugiali devincta, cum in ætate florentissima pulcre vigeret, necopinato & ante expectatum rem supremam obiit.

Solus igitur superstes mansit GEORGIUS Noster, ac Nobilissimæ & perantiquæ Familiæ decus omne in unius Herois Nostri humeros recubuit; Veteresque illæ Cerae, & Avitæ Imagines, serie longa dispositæ, unius Herois Nostri Atria exornarunt: & vero GEORGIUS Noster ad hæc se exempla composuit omnem, eo remis velisque enixus, ne aut animi excelitate, aut indole ad generosum honestum & egregium publicum ingeniata, aut virtute ulla, cuiquam eorum concedat.

Statim atque mutuam lucis usuram accepit Anno Æ. C. cIo lxxciv. xii. Kal. Aug. fortem fortibus, nobilem nobilibus VITÉZIS procreatum, & Filium proavitæ magnitudinis haud degenerem, ignei vigoris scintillulæ, jam in prima & tenellula ætate emicantes, palam aperteque omnibus significabant. Animus tam bene natus, & pulcre adeo geniatus, ut ad omne decus erigatur, & ipsa claritas

San-

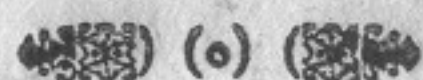

Sanguinis Liberalium Artium studiis, ac vitæ melioris præceptis salutaribus illustretur, GEORGIUS in molli adhuc & flecti cerea ætate ducitur in contubernium Palladis Claudiacæ; ubi Classēs & ordines cirratorum Scholasticos MILES Musæus alite ingenio alacer ac incitator percurrit; passibus magnis grassatus ad Philosophiam, & Regnam Scientiarum Theologiam; queis brevi pectus numerosum large adeo imbuat ac perornat, ut plerisque omnibus commanipulis ac contubernalibus suis palmam aut præriperet, aut certe dubiam faceret. Jamque adeo multa & varia doctrina ornatissimus, ac pulcriore bonæ mentis cultu, qui Patricios majorum Gentium condeceat, paratior, ex umbra Scholarum in lucem Regni prodit, & tabernaculum Vitæ collocat in publico, Deo fidem, Principi obsequium, Patriæ amorem, Ecclesiæ devotionem, denique Omnibus Vitam Saluti Communi desponsatam ac destinatam plane pleneque adprobaturus. Ac primum, ætate Hymenæo matura florens vicensque, tēdas jugales cogitat, circumspēctis diligenter conditionibus; quando pacta illi in manum convenit Integerrima Virginum, Illustrissima atque Magnifica LIBERA BARONISSA, D. D. SUSANNA KORDA, Sexus sequioris ingens ornamentum, Illustrissimi D. D. SIGISMUNDI KORDA, Magni, dum viveret, Herois Filia suavissima. Vixere vitam maxime vitalem, jucunde ac concordissime, & per caritatem mutuam invicem se æstimando ac anteponendo: tori etiam genialis pignora susceperunt carissima, ut Liberos jam Æternitati transcriptos silentio præterveham, Virgines egregias prorsus ac vigore lætissimo confluentes, Illustrissimas atque Magnificas LIBERAS BARONISSAS, CLARAM, ELIZABETAM, EVAM. At enim breve hoc & solstitialē thalami gaudium luctus feralis & decumanus, hilaresque hederas plorata cupressus, & felices palmas taxus infaustra necopinato funestat. Heros quippe Noster, morbis multo plurimis in eum irruentibus, & procaciter desævientibus, frangi sensim & collabi, deficere viribus, lecto pertinacius adfigi, doloribus exquisitissimis urgeri & adflitari, ac denique caussarii & quassati corporis membra omnia mortem frigidam accipere: Ipse interea, ut erat ingens animi, & indole Heroica, lævam hanc malorum cohortem pectore invicto sustinet, ac certamen novissimum Victor Miles mente impavida deluctatus, rebus humanis interesse desinit Anno Terrestris suæ Militiæ XXXVIII, Seculi currentis XXXII. XI. Kal. Januar.

E

In

In hospitium tam caducum & male firmum commigraverat Animus excelsus, generosus, & in quo Virtutes summæ inter se de palma certabant. Indoles in Eo relucebat nivea, candorque ingenuus, fidesque sincera, ac flagrans odio hominum, qui sub persona vivunt, & astutam vapido servant sub pectore vulpem. Mores culti & gratiosi, sales liberi, jucundi, & plane Socratici, ac Vitæ omnis tenor ad gravitatem majestatemque compositus decentissimam, Patricium satis superque arguebant. Ille injuriæ auctor nunquam, illatæ autem contemtor, dives suis opibus vixit, absque ut opimis aliorum rebus macresceret. Gratissimus in bene meritos, & mirifice suavis ac percomis in omnes, talisque omnino, quem tibi optares vehementer, ultroque deligeres Achatem.

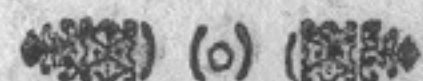
Religionis etiam Sanctissimæ Pietatisque exercitia cordi habuisse Heroem Nostrum, signa declarabant luculenta. Per enim diligenter, & animo casto, intactiore, ac Numinis reverentissimo Sacris Publicis operabatur: toto interim pectore Cælum circumferens, sedulo secum volutabat pandecten Religionis Salutaris, ac contentione virium summa nitebatur implere illam ipsam Regiam Caritatis Legem. Habuit sane Benefactor Piissimus Beneficiarios plane innumeros: Musæ in primis Claudiæ Heroem hunc in Optimis numerant Evergetis,

Et bene apud memores veteris stat gratia facti.

Singulari enim Ejus patrocínio, annuis nimirum messis triticeæ decimis, aliisque beneficiis, subinde & quam liberalissime collatis, focillabantur in dies atque recentabantur; duo item Alumni, ære ac favore Patroni longe Gratosissimi nixi, studiis meliorum Litterarum heic operabantur: quæ ingentia Beneficia Musæ Claudiæ debebunt haud dubie, ut equidem spe certa præcipio, etiam Illustrissimæ atque Magnificæ L. Baronissæ, D. D. SUSANNÆ KORDA, Viduæ Conjugæ Tanto dejectæ; Heroïnæ formæ morumque gratia longe commendatissimæ, ac maritæ pietatis ex assè & libella Heredi.

Nec avitæ ac ingentis Nobilitatis immemor vixit Heros Noster, immo tota mente omnique animi impetu in hanc incubuit curam, ut Majores suos, cum domi, tum militiæ, longe Illustrissimos, tanta Seculorum Ornamenta, tot in Curiis Nestores, tot in bellis Hæctores ac Curtios, quoad ejus fieri poterat, presso pede sequatur, nihil certe committat, quod argueret animum tam pulcri Sangvinis, & tam altæ Virtutis Patrum degenerem. Vidit Virtutes GEORGII Aquila

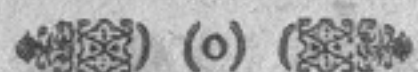
Bi-

Biceps, Sacri Præses Imperii, Orbisque Monarcha melioris, AUGUSTISSIMUS CAROLUS VI; & ex Clementia Cæsareo-Regio-Principali GEORGIUM juxta & Contoralem, Filiasque Ejus, in gradum & ordinem LIBERORUM BARONUM, ac L. BARONIS-SARUM, seu *Magnatum, rubra cera in Litterarum suarum obsignatione utentium*, evexit, consuetoque Liberis Baronibus MAGNIFICI titulo donavit ac condecoravit: datis hac fini Litteris Liberi Baronatus Privilegialibus ac Grationalibus, Sacratissimæ Suæ Majestatis manu subscriptis, & Sigillo Majore ac Aulico impendente munitis, publicatisque Anno Seculi labentis XXX. XIII. Eidus Junias, in Generalibus Regni Comitibus Claudiopoli celebratis. Adeo Genius ille VITEZIANUS urgebat stimulabatque GEORGIUM, ut pergat bono omni mereri de Illustri sua Familia, & illius splendorem imminutum luce nova refotum atque auctum ad decus pristinum evehat.

At, heu ambiguas rerum vertigines, & versatilia Sortis Humanæ volumina! vixit GEORGIUS, absque ut ullum Sexus melioris Heredem, novissimis suis fatis superstitem, relinqueret. Familiam Illustrissimam, quanta quanta est, omnem omnino secum hodie sepelit GEORGIUS. Familia VITEZIANA, quæ tot Secula ornavit, & quam tot Secula florentem viderunt, hodie deficit, atque penitus concidit. Ille sui temporis formosissimus Absalom, sobole mascula destitutus, in perennem nominis sui memoriam, vivus adhuc Columnam sibi erexit, deque suo nomine vocari voluit. Longe aliter instituit DEFUNCTUS; Vitæ enim demigrationi se parans, non sane in Ceris & Lapidibus, sed monumentis longe illustrioribus, TROPÆIS nimirum Æternis, vivere decrevit. Atque adeo erexit TROPÆUM NOBILITATIS; natus enim in Familia alto & generoso sanguine Nobilissima, Vitam egit a face ac sordibus vulgi secretam, & quæ deceat vere Nobilem. Erexerit & TROPÆUM VIRTUTIS, decus ac splendorem Sangvinis facinoribus præclaris illustraturus: fuitque sane Virtutum omnium instar partibus cunctis plenum, & exemplum plane consummatum. TROPÆUM item AMORIS & GRATITUDINIS meruit; Patria enim Bonique omnes Monumentum Illi æternum in suis animis condidere, inque adeo grata eorum memoria vivet perpetuo. Erexerit denique TROPÆA CÆLESTIA; Regem nempe Inferorum prosterbens, fulmina Fortunæ ridens, Mundum proterens, Victor Mortis, omnique adeo

Militia Christiana rite decertata in Cælos ascendens, ut præmia
capiat immortalia & infantia nostræ indicenda.

Plaudite iterum, AUDITORES, ac insimul

Durate, & vosmet rebus servate secundis;

nam & Vos, omnibus Vitæ Humanæ stipendiis functos, Summus
olim Brabeutes gravi armorum fasce exsolvet, atque in æterna

Cælorum Stativa evehet; ubi demum TROPÆUM

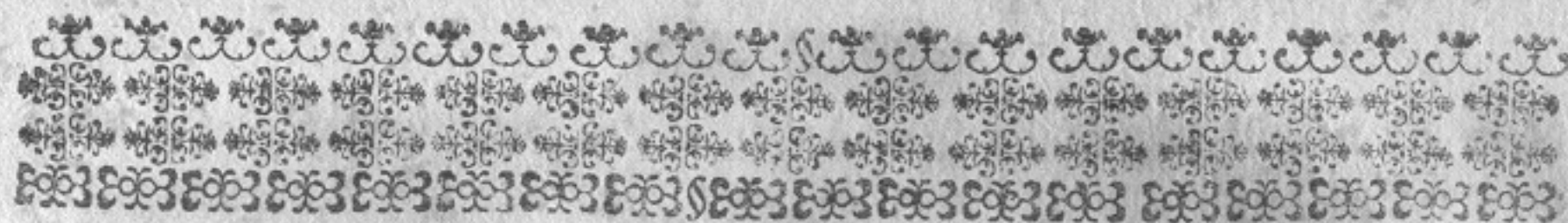
CÆLESTE erit MILITIÆ TERRE-

STRIS auctoramentum.

D I X I.

Vivis peris Iehova.

Szomorú Halotti

P R E D I K A T I O.

Mellyet,

A' NÉHAI MÉLTÓSÁGOS L. BARO MAGYAR-BIKALI

VITÉZ GYÖRGY UR

Ö Nagysága, hideg tetemeinek földben való takaríttatásának
alkalmatosságával, 1733 Eftendőben Sz. Jakab havának 5-dik napján,

Magyar-Bikalatt, a' Templom előtt lévő leveles fénben, az

ISTEN' becédeből tölt a' J. Krisztusnak együgyü fozgája

K Ö P E T Z I J Á N O S,

A' Déési Reformata Ecclesiának egyik méltatlan L. Tanítója.

Magyarázatra fel-vött Szent Letzke,

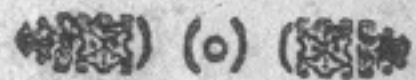
Ésa. 57: 1, 2. Az igaz el-vész és nintsen senki ki ekebe venne,
az irgalmasság-tevő emberek el-fedetnek, és senki meg nem
gondolja, hogy a' következendő veszedelem előtt vétetik-el az
igaz. El-jő a' Békeség, nyugosznak az ő ágyas-bazaikban,
a ki járánd ő előtte.

Éhova a' te földet hallám, és meg-rettene az én
fivem, a' te földre, ajakim-is reketének, az én tson-
taimra rothadás fálja, és magamban meg-báborodám.
Mindazáltal nyugom a' nyomorúságnak napján, mi-
koron az ellenség sereggel jö fel, e' Nép ellen, hogy

azt el-rabolja. Így áll Habakuk Próféta Hab. 3: 16. melly favaiban
azzal vígasztalja magát, hogy noha igen nehéz, és kedvetlen dolgot fő-
lott lsten a' maga Népe ellen, annyira hogy annak tsak hírének hallására,
minden föri fel-állott, 's haja-fála meg borzadt, mindazáltal né-
ki, annak a' nagy nyomorúságnak idején-is békesége, és tsendes
nyugodalma lézen. Nyugom úgy-mond a' nyomorúságnak napján.

Nem ok nélkül vígáztatja így magát a' Próféta, ugyan-is (1) mert nem fér az Isten igazságához, *hogy az igaz úgy járjon mint az isten-selen*, a' mint az Ábrahám mondja 1Móf. 18: 25. (2) mert ha, mikor Mennyeországban ama' nagy *Metamorfosis* volt 2Pét. 2: 4. Jud. 5. 6. az első Világban 1Móf. 7: 23. és Sodomában 1Móf. 19: 28. ama' nagy remlás esett; a' kiket akart Isten meg-tartani, meg-tartotta; Tudja az UR ma-is az híveket a' kísértetből meg-fabadítani. a' mint Szent Péter mondja 2Pét. 2: 9.

Aristoteles és Plinius írják, egy kis madárka felől (: mellynek neve a' Görög igében Oenánthe, Gáza pedig Deák nyelven fordította Vitiflorának :) hogy mikor közelget a' heves Syriusnak fel-tetése, szokta magát valamely odvas fának üregiben el-rejteni; és hogy az ő dögöséget okozó hévségével neki ne ártson, mind addig ott lappangani; míg a' tsillag el-enyészik. Innét éneklí Vinshémus in suo Syrio.

Truncum quarit arboris cave.

Aut putre lignum, corticemque flammeo

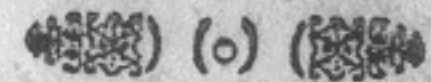
Praducit, astro, noxioque lumini.

Innét formálták ama' szép Symbolumot-is,

Felix qui bene latuit.

Ki tanította ezt a' madárkát arra, hogy a' védeelmét így kerüllje, hanem az, a' ki a' Sast a' repülésre Jób. 39: 29. Jérémiásnál 8: 7. az Isten maga hozza-bé az *Ektragot*, a' *Fetskét*, a' *Darvat*, az ő népe' ostobaságának meg-tzáfolására, hogy azok az égnek ábrázat-jából meg esmérík, az Őzi, 's Téli tempestásnak közelgetését, és a' védelem elől magokat el-vonják, börtéségtől meg főtartott állatok, Jób. 39: 20. még-is oltalmazták magokat a' védelemtől. Honnét vötték ezek ezt a' prudentiát? hanem a' természetnek URától, a' ki minket börtsebbekké tézen a' madaraknál Jób. 35: 11. Jób. 5: 7. Hogy-ha pedig Isten ezeket így oktatja, hogy a' védeelmet kerülljék, mennyivel inkább tanítja az övéit; hogy a' védelem előtt el rejtessenek. Ésa. 26: 20, 21. *Fredj-el én népem, menj-bé a' te ágyas-bázadba 's a' t. mert ki-jő az UR 's a' t.*

Ezt practizálta Isten az Övéi körül eleitől-fogva, hogy azokat a' gonosz elől el-rejtette mintegy ágyas-házban. Mósest egy gyékény ládatskában rejtik a' Szülei, ama' mérges Edictumnak idején, 's úgy bizzák az Isteni gondviselésre, 1Móf. 2: 3. Jóseba, Jórám Király Leánya; Jóást, a' Jóacház Fiát Dajkájával együtt hat Éztendeig dugat-

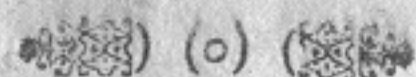
gatta, rejtette az ágyas-házban, ama' vérengző Afeconynak, Athalia Királynének dühösége ellen 2Krón. 22: 11, 12. Eppen ezzel ditsekedik az Ecclesia, 'Sólt. 27: 5. *El-rejt engemet az UR az ő Sátorában, a' védelemnek napján el-rejt engemet, az ő Sátorának titkos helyén.* Ezért méreékedik Elifáz, a' kilírtetek alatt nyögő Jób előtt olly bátran, Jób. 4: 7. *Emlékezzél-meg kérlek, kitsoda volt ollyan a' ki ártatlan lévén, el-vefess volna, és hol töröltettek el az igazak?*

Meg-esik ugyan nem egyfé, sem kétfé, hogy az ő igaz Lelkét gyöttrő Lótót-is el-rabolja Kedorlaomer, a' gonosz életű Sodomabéliekkel együtt, 1Móf. 14: 12. De Atyjafia Ábrahám, 's ki-menti az ellenség kezéből 5. 16. meg-kötözteti lántzokkal a' kefergő Jérémiást-is, az engedetlen 'Sidókkal együtt el-raboltatja Nabugodonozor Jér. 40: 1. De válik ollyan Nabuzardan a' Pogányok közzül-is, a' ki el-botsáttatja ötöt, 5. 3. belé borúlnak gyakorta az igazak-is a' hitetlenekkel együtt a' védelembe, De ugyan ki menti az Isten, 'Sólt. 34: 20.

(1) Mondhatnád nekem itt azt, a' mi van Ézék. 20: 47. *Tűzet gyújtok te bemed, és meg-eméfték minden nyers fát, és minden afféu fát.* Nyers fa az igaz ember Luk. 23: 30. Ézék. 21: 3. Ki-vágom az igazat, és az hitetlent; El-vész hát az igaz-is a' hitetlennel együtt? Fel. Vagyon igaz, de maga fene előtt igaz tsak, és nem Isten előtt, ilyenek valának a' Fariseusok Luk. 18: 11. Péld. 30: 12. Jér. 2: 35. (2) Vagyon igaz, de az emberek fenei előtt igaz tsak, és nem Isten előtt Luk. 16: 15. igen-is el-vész az ilyen igaz Ézék. 18: 24. Ésa. 9: 17. 10: 6.

(2) Mondhatnád még-is, Azt mondja 1Pét. 4: 6. hogy az ö-zön-vízben meg-fúltak, nem tsak a' gonoszok, hanem az igazak közzül-is sokan, kárhoztattanak az emberek fent testben, hogy élnének Isten fent lélekben. El-vész hát az igaz a' hitetlennel együtt, De nézd-meg mi van 1Móf. 7: 1. *Tégedet láttalak igaznak lenni e' mostani emberek között.* De ha úgy volt volna-is a' dolog, az erdőnek fáji között nagy külömség vagyon az erdőkben, mert ki magas, ki alacsony, ki ágas-bogos, ki minden ágak nélkül való, ki temérdek, ki vékony 's a' t. ha a' tűz meg-égeti őket, semmi külömség nintsen köztök; ilyen disparitas vagyon az emberek között mig élnek, ha meg-halnak, egyaránt porrá's hamuvá lénnek, Nagy-Sándor sem esmérí-meg az Apja kaponyáját, a' több éراز kapo-

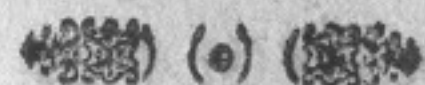

kaponyák között. De én azt mondom, hogy a' halálban-is van külömbség az emberek között, mert mikor meg-hal az igaz, mindjárt egyenesen mégyen Menyorágban *Luk. 16: 22. Luk. 23: 43.* az istentelen pedig pokolban *Luk. 16: 22. Mát. 25: 46.*

(2) Mikor meg-hal az istentelen el-vész az ő reménsége, *Péld. 11: 7.* az igaznak pedig halálának idején-is reménsége vagyon *Péld. 14: 32.* (3) Az igaz örök emlékezetben lézen *Sólt. 112: 6.* a' hitetlennel emlékezeti pedig el-vész: *Sólt. 34: 17.* ha ezért meg-esik az, hogy együtt meg-hal-is a' hitetlennel az igaz, mindazáltal ugyansak nem úgy hal meg mint az hitetlen; és csak nem vész-el az igaz a' hitetlennel együtt; mindazáltal nem az, az én főm, hogy soha azonn egy *fatalis casus*ban; nem esnék az igaz a' hitetlennel, hanem csak azt mondom, hogy az Istennek, nem csak *Specialis*, hanem ugyan *Specialissima curája* vagyon, a' védelemnek idején az igazra; ha Saul tudta oltalmazni, a' Kénéusokat, hogy az Amalékítákkal együtt fegyverre ne hányatassanak *1Sam. 15: 6.* Sokkal inkább az Isten; nintsen a' Kereftyén embernek a' kísértetnek idején ennél nagyobb vigasztalása, hogy ő el nem vész.

Meg-izeni Isten Sédékiásnak, hogy Jérusálemet meg-vézik a' Kaldéusok, a' templomot fel-égetik, Feleségit, gyermekit, ki vízik a' Babiloniai Királynak, sőt maga-is kézbe adatik *Jér. 38: 23.* mivel vigasztalhatta magát Jérémiás ebben a' nagy anxietásban, hanem azzal, hogy ő el nem vész, mert az Isten meg-engeszteli az ellenséget ő hozzája *Jér. 15: 11.* Ebédmelek Szeretsen, hanem hogy kézbe nem adatik, annál inkább fegyver miatt el-nem esik *Jér. 39: 18.* Báruk hogy az ő élete meg-tartatik *Jér. 45: 5.* Jésus Urunk-is ezzel vigasztallja a' Filadelfiabéli Gyülekezetnek Angyalát *Jel. 3: 10.* ha pedig meg-kell-is halni az igaznak az hitetlennel edgyütt (melly mind azáltal ritka dolog) az akkor-is az ő vigasztalása, *Sólt. 73: 26.* El-fogyatkozott az én testem s a' t. mindazáltal az én szívemnek köziklása s t.

Többet mondhatni ehez, nem csak el-nem vész az igaz, a' hitetlennel együtt; De még csak azt sem engedi Isten, hogy a' védelem meg-induljon addig, míg nem bátorságos helyben helyhezteti, az övét, és jó eleve a' védelem elől el-takarítja *1Móf. 13: 22.* Sies haladj oda mert nem tselekedhetem addig semmit, míg oda nem jut, Igy áll Isten Lóthnak, nem indul-meg addig az özön-víz, míg len bé költözék Noé a' bárkában ----- és bé zárja az Ur az ajtót ő reájok

jok *1Móf. 7: 16.* Nem mégyen addig által az Öldöklő Angyal Egyiptomon míg nem Bárány vérrel 's a' t. *2Móf. 12: 7, 13.* nem fuj addig a' fél, sem a' földre, sem a' tengerre 's a' t. *Jel. 7: 1, 2.*

Mitsoda utakon, 's modokon föktra Isten az Övét, a' védelem elől ki-ragadni 's el takarítani? *Fata viam inveniunt*, talál Isten módot, minthogy mindent tudó, mindenható, sok útai vannak a' szabadításban. Néha Tau betűt tétet homlokokra, *Ézék. 9: 4* vagy meg-petsélteti *Jel. 7: 3.* hogy a' fel-fegyverkezett kezek között-is meg-tartassanak, *Jób. 5: 20. Sólt. 91: 7.* érint, néha válastást tézen, az Övéi, és a' védelemre rendeltettek között hogy azokkal együtt ne bűnhődgyenek *2Móf. 9: 4.* Néha ki küldi őket a' védelem elől; mint Lótót Sodomából *1Móf. 19: 16.* A' népet Babylonból *Jér. 57: 6. Jel. 18: 4.* Néha tsudálatosképpen el-rejtí mint Jérémiást és Báruk Dcákot *Jér. 36: 26.* Néha meg-rövidíti a' nyomoruságnak napjait *Mát. 24: 22.* Néha pedig ellenkező úton vízi véghez a' szabadítást, mint mikoron a' halál által el-fedegeti a' védelem elől az Istenfélőket, mint Jósiást, hogy az ő szemekkel ne-is lássák a' gonoszt, *2Kón. 35: 23, 24.* vedd özve *2Kir. 22: 20.* Mert noha a' halál a' bűnnek sódja *Róm. 6: 23.* mindazáltal ilyenkor épen Isteni kegyelem; mert a' mint Syrák mondja: Jobb a' halál mint a' keferü élet, *Syrák. 30: 17.* Erről tanít Esaiás a' kezünk alatt való Letzkében, mikor azt mondja: El-vész az igaz 's a' t.

SUMMA érint meg-iratik az Isteni kezerő kegyes embereknek, a' Szentek Dajkáinak a' következő védelem elől való el-fedegettetések, és nyugodalmas helyben való helyheztetetések.

Négy részei vannak a' Letzkének.

(1) Vagyon, az Istennek az igazak, és az irgalmaság-tévők körül való *specialis* gondviselése.

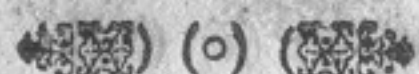
(2) Az Isteni gondviselésnek módja: El-vész 's a' t.

(3) Hóltok után való békefségek.

(4) E' Világ Fiainak, az Isten úrai körül való vigyázatlanságok. Figyelmezzünk itt arra (1) Ki az igaz? (2) Az irgalmaság-tévő? (3) Mit tézen Isten előtt járni.

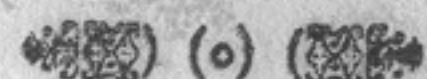
Igaz az, (1) a' ki vétek nélkül való, *Integer vita, scelerisque purus.* Ilyen az UR Jésus, mert az ő szájába álnokság nem taláztatott *Ésa. 53: 9.* hamisságot nem tselekedett, fént, ártatlan, feplő nélkül való *Sid. 7: 26. 1Pét. 1: 19.* a' kit tenki a' bűnről meg nem fedhet,

Ján. 8: 46. ilyen vala az ember az épségnek állapotjába, *Préd. 7: 29.* -- az Isten az embert teremtette igazságban. De már ma a földön élő emberek között egy-is ilyen nintsen, *1Kir. 8: 46. Préd. 7: 20. Solt. 143: 2.* mindazonáltal vagyon Evangelicus igaz, a' ki a' Kristust felöltözte, *Gal. 3: 27.* az ő igazságát hit által magájévátotta, *1Kór. 6: 11.* az ilyen nem csak igaz, hanem ugyan igazság, még pedig Isten igazsága *2Kór. 5: 21.* (2) Az ártatlan ember *2Sam. 4: 11. Amós 2: 6.* (3) A' Próféta, *Mát. 13: 17. 23: 29.* (4) Practicus igaz, a' ki Istenfelő, jámbor, szelid lelkű, kegyes életű, a' ki nem egy, 's nem két dologban tselekedett igazságot, hanem gyermekségétől fogva abban gyakorlotta magát, mint Abdiás *1Kir. 18: 12.* a' ki gazdag az Istenben *Luk. 12: 11.* a' jó tselekedetekben *Tsel. 9: 36. 1Tim. 6: 18.* ilyen igaz vala Noé, *1Móf. 6: 9.* Ábrahám, *Néb. 9: 8. Jób. 1: 8.* Daniel *Ézék. 14: 14.* ilyen igazak az Isten házában minden élő tagjai *Ésa. 60: 21. Solt. 1: 5.*

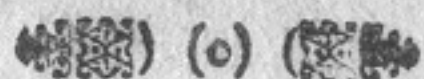
Itt némelyek az igazon értik Jósíást, Júda Nemzetségének Királyját, (1) Mert valóban igaz vala, Istenfelő, Isten házában nagy Reformatora, Isten dicsősége mellett buzgó férjfiú, 'Sidó Joséphus Historicus azt írja felőle, hogy még születésének előtt két-ház egy néhány ezentdökkal, meg-jövendöltette volt az Isten, az ő Születését, tulajdon nevét, (: úgy hogy egy volt amaz egy néhány Specialis emberek között, kiket Isten-üzletések előtt nevéken nevezett, mint Ismaelt, I'sákot, Cyruft, Kereztelő Jánost, 's a' Jésus Kristust :) és tselekedeteit, mit fogna mivelni, mellynek igazságát nyomozhatni *1Kir. 13: 12. 2Kir. 23: 16, 17.* Istenes voltát, kegyességét láthatni *1Kir. 22: és 23: Réf. 2Kron. 34 és 35. Réf.* (2) Mert valamint Hulda Prófétiisa A'ázony által meg-jövendöltette vala Isten, hogy ötöt az ő Atyjaihoz el-takarítaná, az Országának békefésében, és az ő fêmei nem fognák látni azt a' védelemet, mellyet Júda Nemzetére hozandó vala, *1Kir. 22: 19, 20.* azonképen lön a' dolog. (3) Mert el-vezett Jósíás, mikor erőszakos halállal holt-meg a' Mégiddó mezején Kárkémisnél, imprudenter, és temere fegyvert fogván az Aegyptomi Király Faraó Nékó ellen, ki ötöt meg-ölte *2Kron. 35: 20 -- 24.* Hyeronimus érti azokat az embereket, a' kiket Manasses, Júda Királyja ártatlan öletet-meg. *2Kir. 21: 16.* nevezetesen az igazon Esaiást, ki felől Joséphus Historicus azt írja, hogy Manasses fa fűrézzel fűréltetett-el (: melly úgy volt-e nem-e? nem

nem vi'sgáalom :) de úgy tették, hogy itt egy singularis fémelyt, sem Jósíást, sem Esaiást nem lehet érteni; mert az igaz, az egyes fámbe vagyon téve, az irgalmaság-tévök pedig, a' sokaságot jelentő fámbe, úgy az Isten előtt való járás a' 2-ψ-ben egyről mondatik, a' nyugodalom pedig mind a' kettőről prédikáltatik. Nyugotnak úgy mond. mellyből ki-jő hogy nem egy emberről; hanem collective sokról, és akármely igaz Istenfelő jámbor emberről legyen szó

II. Az irgalmaság tévő, a' E. nyelvnek ereje szerint Chasid jelent olyan embert, (1) a' ki studiosus pietatis, szorgalmas a' jó tselekedetekben, a' kegyességben, a' ki szent *Solt. 149: 1.* -- A' szenteknek gyülekezetiben *37: 28.* Az Ur nem hadja-el az ő szenteit. *5Móf. 33: 8.* Meg-ékesített a' te szentedet, *Solt. 16: 10.* Nem engeded hogy a' te szented 's a' t. De minthogy az igaznak neve alatt, az-is befoglaltatik; helyesebben itt, 2-for jelent jól tévőt, irgalmas, Könyörülőt, *Solt. 12: 2.* El-fogyot a' Chasid, jól tévő, *Mik. 7: 2.* Péld. *11: 17.* jól tévő magával, a' Chasid, másnak adakozó férjfiú *Solt. 43: 1.* Oltalmazd meg az én igyemet ab homine Lo Chasid irgalmatlan embertől *Jér. 3: 12.* Kegyelmes vagyok én Chasidani irgalmas ember az, (1) a' ki az éhezőnek meg-fegy az ő kenyérét. *Ésa. 58: 7.* minden meg-jutalmaztatásra való tekintet kívül *Luk. 6: 36.* adakozik az ő kenyereből a' éegénynek Péld. *22: 9.* Oltogatja javait a' éukölködőknek, *Solt. 112: 9.* a' ki özvegygyel, árvával, jól tévő, mint Thabita, Kornélius, 's a' t. a' maga teste előtt fémelt el-nem rejt. *Ésa. 58: 7.* Neveli az árvát gyermekségétől fogva, *Jób. 31: 18.* nem fáraítja fémelt az özvegynek ψ. 16 nem mondja azt, mennyel most, az után térj-meg; hanem ad halogatás nélkül Péld. *3: 28.* -- a' kit a' meztelennek be-fedezett agyékai áldanak *Jób. 31: 20.* mert ez az Isteni parantsolat *5Móf. 15: 8.* Irgalmaságot kíván az Isten, nem áldozatot; *Hóf. 6: 6. Mik. 6: 8.* ezt commendálja Daniel-is Nabugodonozornak *Dan. 4: 24.* az ilyen a' tífia, és az Isten, és az Atya előtt feplő nélkül való Isteni szolgálat, *Jak. 1: 27.* Istennek tífő böjt, *Ésa. 58: 7.* az égeket meg-ható, Isten eleibe fel-jutó alamsina *Tsel. 10: 4.* (2) A' ki meg-forult felebarátjának ad költsön, 's nem véden u'sorát, *Solt. 15: 5.* ha ad is u'sorára; de látván éegény-séget, el engedi azt, mint Nehémiás, és a' velle való Fejedelmek; *Néb. 5: 13.* (3) A' ki a' Szentekkel dajkálodik, mint Abdiás Sunamitis,

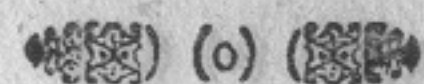

mithis, a' kereftényi hitre tért 'Sidók 'Sid. 6: 10. melyekről nem lehet Istennek el-felejtkezni. (4) A' ki Isten' ditsőségére, Templomra, Collegiumokra, Oskolákra adakozik, mint Dávid, Salamon, Ezékiás, ama' Százados Luk. 7: 5. az ilyenek nyugodnak az Isten' Sátorában, 'Sólt. 15: 5. az ilyenek Istennek fiai, Mát. 5: 44, 45. az ilyenek maradnak örök emlékezetben 'Sólt. 112: 6. az ilyenek emlékeztethetik az Istent az ő kegyelmségekre 'Sólt. 132: 1-2.

(2) A' Letzkének második részében vagyon az Isten' Specialis gondviselésének módja; El-véé az igaz's a' t. 1. El-véé az igaz akkor, mikor az Istenfelő, kegyes életű jámbor emberek, a' Szenteknek Dajkái lassan lassan el-halnak, azok helyekben, gonof, Isten-telen, és irgalmatlan emberek támadnak, 's állanak; úgy hogy valahová az ember néz, többire Istentelen, gonof, el-fajult, és kegyelmséget nem tudó embereket lát, úgy el-fogynak, úgy el-kevesednek a' jól-tévők, hogy a' sok gonofok között, mintha nem-is vólnának; ilyen állapotról panaszkodik Dávid, 'Sólt. 12: 2. Mik. 7: 2. Fér. 5: 1. az ilyen Nemzet ellen könyörög Dávid 'Sólt. 12: 8. 2. Mikor bolondnak tartják azt, a' ki a' gonofságtól el-távozott Ésa. 59: 16. bűnössé tézik az embert a' befédért, hálót vernek annak, a' ki őket a' kapukban meg-feddette, Ésa. 29: 21. El-véé ilyenkor az igaz, mert az ezes halgat mikor az idő gonof, Amós. 5: 13. mikor bűdosnak juhoknak Ketskének börtökben, pusztákban, barlangokban, földnek hasadékiban, azok a' kikre nem méltó e' Világ, 'Sid. 11: 37, 38.

(3) Mikor az igaz Istenfelő ember erőszakos halállal hal-meg, mint Ábel. 1Móf. 4: 8. Náboth, 1Kir. 21: 13. (4) mikor az igazságért mártíromságot szenved az ember, mint Zakariás, a' Jojada Pap fia Luk. 11: 51. 2Krón. 24: 20, 21. a' Krisztus, Luk. 13: 33. (5) Mikor az olyan ember a' ki még rend szerint tovább élhetett volna; nem csak, hanem meg-is érdemletette volna, meg-is kívántatott volna, mind az Isten Házára, mind a' Házára, 's mind a' maga házara nézve; meg hal idejének előtte, mint az első világbéliek felől zól Elifáz, Jób. 22: 16. így hala-meg Jósias életének 39-dik éztendejében, mikor még tovább is élhet vala rend szerint, fűkséges-is vala, hogy éljen emberi mód szerint. (6) Mondatik el-veéni a' ént Irásnak sty-lusa szerint az-is, a' ki rend szerint való halállal hal-meg, 'Sólt. 49: 11. A' börtsek-is meg-halnak, és a' bolondok az éztelenekkel együtt el-veé.

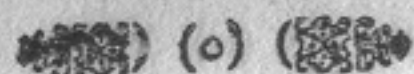

veének. Mik. 7: 2. El-veéett e' földről a' jól-tévő. Mindnyájan vér után olázkodnak Luk. 15: 17. En pedig éhel veéek-el 'Sólt. 37: 20. (7) Végezetre el-veé az igaz, a' gonof embernek vélekedése's gonof nyelve szerint, a' ki úgy gondolkodik, 's úgy éól, mikor az ilyenek meg-halnak, hogy már el-veéett, el-kárhoztatott a' Sion. Mik. 4: 11. 'Sólt. 41: 6. Ésa. 14: 8.

El-fedetnek, el-véetnek. Vétettetett ez a' fólásnak formája a' nyáját öríző Pástoroktól, kik a' nyáját folták egybe gyűjteni, vagy itatás végett 1Móf. 29: 8. vagy kiváltképen a' tempestasnak, égi háborúnak idején 2Móf. 9: 20. Délbe, Ének. 1: 7. Estve a' bátorságosabb nyugodalomra, éjtékára, az akolba. Vagy a' éántó vető emberektől, kik-is a' kévéket a' mezőben Fér. 9: 22. vagy a' kalangyákat a' mezőről folták bé gyűjteni a' tsürben, ugyan a' megeshető égi háború, és következő özi, 's teli zürzavar idők előtt mintegy nyugodalomra Jób. 5: 26. Mát. 3: 12. Így gyűjtetnek a' halottak, a' halál által az ő elejekhez, e' Világi nyomorúságoknak hévsége, és sötét éjtékája ellen, mint Ábrahám 1Móf. 25: 8. I'sák. 1Móf. 35: 29. Jákób, 1Móf. 49: 33. Ááron 4Móf. 20: 24. Móses 5Móf. 32: 50. El-fedetnek hát az igazak, és az irgalmasság révők, (1) Testekre nézve mikor a' koporsóban, mint valami bátorságos helyben bé-téetnek; és tisztelgésesen feküfnek, nyugodnak az ő koporsójokban, semmit e' Világi nyomorúságokban nem érezvén Fel. 14: 3. holott az hitetlenek éamár temetségével temettetnek el; Fér. 22: 19. ha el-temettetnek-is, mint valami utálatos tsemerek, onnan ki-véetnek, Ésa. 14: 19. hogy nappal a' Napnak hévsége, éjjel pedig a' dér sülse azoknak tetemetek Fér. 8: 1-2. (2) Lelkekre nézve, mikor a' minden éenteknek éámokra kéfítetett közönséges nyugodalomnak helyére vitettetnek az Angyaloktól, Luk. 16: 9. az Ábrahám' kebelébe 22. az Istenhez Préd. 12: 9. az Isten kezében, Bölts-könyv. 1: 1. Mert az igazaknak Lelkek Isten kezében vannak.

III. Mi elől fedetnek-el (1) A' vefedelem elől; A' gonof vagy vefedelem, kétféle; *Malum culpa*, bűnek gonoféa, vagy *malum pena* büntetésnek gonoféa; *Malum culpa*, bűnek gonoféa, a' törvénytelenység, mert a' bűn a' törvénynek által hágása 1Ján. 3: 4. valami az Isten törvényével ellenkezik Amós. 5: 14. 'Sólt. 34: 14. Ésa. 56: 2. Valami bűn, mind bűnek gonoféa az. *Malum pena* büntetésnek gonoféa mind az, valami ellenkezik az embernek vagy

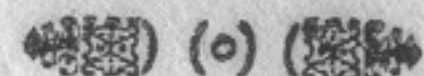

testi, vagy lelki tsendességgel, bódogságával, 2Sam. 12: 11. *Jér.* Sir. 3: 38. Avagy nem a' Felséges Istennek hájából jö ki mind a' jó's mind a' gonosz? *Amós* 3: 6. Avagy lézené a' városban olyan gonosz mellyet az Ur nem érzene? *Ésa.* 45: 7. Én vagyok az Ur, a' ki békeiséget érzek, és gonoszt teremtek. El-fedi már Isten az irgalomság tévöket a' védelem elöl, mikor azok meg-halnak, minekelölte a' védelem el-következnék a' foldre, azért hogy az őket ne illesse, sőt azt fémekkel se látsák. Ellenkezőt tselekezik Isten akkor, mikor azt miveli, hogy az ember a' jó helyett, gonoszt lásson *1Sam.* 9: 39. *Jér.* 17: 6

(2) El-fedetnek a' gonosz elöl, mikor meg-halnak azért, hogy a' nép között el-áradott *corruptio*, vezetség, azokat-is meg-ne veztegebbe, mert a' mint Moenänder mondja: A' roszakkal való társalkodás, a' jó erköltsöket-is meg-veztegeti. *1Kir* 15: 35. A' ki a' furkot illeti, meg-undokittatik attól, *Syrák.* 13: 1. Ritka Loth, a' ki gyötörje a' maga lelkét, látván a' mások gonofságát *2Pét.* 2: 8. Kevés Noé az a' ki Istennel járjon, mikor mások azt mondják, távozzék el-tőlünk a' mindenható's a' t. *Jób.* 22: 17. Énok felöl azt olvassuk Bóltsefesség Könyv. 4: 11. Azért ragadtatott-fel az Égbe, hogy a' gonofság el ne változtatná az ő értelmét, vagy a' tsalárdság, meg-ne tsalná az ő lelkét; *Y* 14. Az ő lelke kedves volt az Urnál, annakokáért fiettett ötet ki-vinni az Istentelenség közzül.

A' Letzkének harmadik részében vagy on, e' Világ fiainak, az Istennek munkái körül való vigyázatlansága, ostobasága, nintszen senki, ki e'zbe venné, Senki meg nem gondolja. *Ponere ad Cor;* elméjére venni valamit, valakinek, annyit tézen, mint arról érgalmatoson tudakozni, vizsgálódni *5Mós* 11: 18. *Ésa* 42: 25. 47: 7. *Jér.* 12: 1. *Malak.* 2: 2. Panaszolkodik Isten sok helyeken a' kent Irásban a' népnek ilyen nagy ostobaságaról *5Mós.* 32: 29. *Ésa.* 5: 12. *Jér.* 12: 7. *Mát.* 16: 3. méltán is, mert az Isten azt kívánja, hogy az ember, a' kit meg-ékesített okolsággal, ne legyen olyan mint a' ló, és az özvér, mellynek nintszen értelme, *Sólt.* 32: 9. leg-alább ne legyen alábbvaló az ökörnél, 's a' kamárnál, *Ésa.* 1: 3. hanem vigyázzon az Istennek útaira; *Jér.* 6: 16. munkáira *Mik* 6: 5. ez azért a' nagy ostobaság, hogy nintszen senki, a' ki tudakoznék felölle, honnét vagy on, és mi lehet annak az oka, hogy az Istenfelo, igaz jámbor ember, a' ki érdemes volna, hogy tovább-is éljen, meg-is mint

mint valami gonosz-tévö, idejének elölte 's kívülölte az emberek közül ki-éakasztatik, kivált mikor, azon kívül-is az Istenfelo, és irgalomság-tévö ember kevés és igen ritka, (: holott azért az Istenfelo ember bösös mind az Isten, 's mind az emberek elöl, mert az Istenfelo kíván élni azért, hogy Istenét ditsérhesse, *Sólt.* 119: 175. Istené Házának, 's Házájának használhasson :) még-is az Isten az illyeknek életében kíván véget vetni; kell hát annak valami nagy okának lenni, kell azért tudakozni a' felöl, miért bánik így az Isten az övéivel; tudván azt hogy ha a' zöldellő fán ez esik; mint jár a' házaz fa. *Luk* 23: 31. ha az igaz ember-is meg-sanyargattatik e' földön, mennyivel inkább az istentelen, és a' bünös *Péld.* 12: 31.

El-jö a' békeiség az illyen igazaknak; mondjuk helyesebben így: Bé-mégyen az igaz, és az irgalomság-tévö a' békeiségben. Ebben a' Világban az Istenfelo embernek élete nyomorúság *Sólt.* 90: 10. *Jób.* 7: 1-3. *Tsel.* 14: 14. háborúság, mint a' kinek éüntelen való hartza vagy on, a' békeiség pedig, a' tsendesség, 's nyugalom, a' halálon túl vagy on, *Jób.* 3: 13. *Felen.* 14: 13. Illyen itélettel vóltanak eleitől-fogva az emberek, az Isten Szenteknek, a' halálon túl való állapotjuk felöl, ama' mondás kerint: *Requies exeuntibus*, ide néz vala amaz igaz Samuelt majmozó *Spectrum*, mondjam inkább, pokolbéli hazug ördög-is, Endorban mikor Saulnak ezt monda, miért háborítál meg engem? *1Sam* 28: 15. mintha igen nagy nyugalomba, 's tsendességbe lött volna, mind testére, 's mind lelkére nézve, 's onnét hivattatott volna ki

Nyugosznak az ő ágyas házakban; a' halál álom, *Jér.* 31: 26. örökké-való álom, *Jér.* 51: 39. a' halottak el-alusznak, *Ján* 11: 11. Lázár a' mi barátunk aluszik, *Márk.* 5: 39. A' Léánzó aluszik, *1Kór.* 15: 51. Nem mindnyájan alusunk-el *1Thes.* 4: 13. A' koporsó ház, *Jób.* 17: 12. Minden élő embernek rendeltetett ház *Jób* 30: 23. Örökké-való ház. *Préd.* 12: 7. a' koporsók, firok, temető helyek, *dormitoria cubilia*, ágyas-házak, mert azokban alusznak, nyugosznak a' halottak, azokban vagy on hideg tetemeknek takarója, 's fedezője, azokból kelnek-fel, jönnek-ki az utolsó napon, mint ágyas-házakból. *Sólt.* 3: 6. *Jób.* 14: 12. *Ján.* 5: 29.

(2) Mert némelly emberek még az halálban-is bujálkodni kívánnak, (: más az embernek *Dignitássát Characterét* igen is megillető tisztességes temetés; mert látom hogy Sédékiás Királyt-is, fok

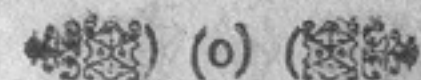

fok Éomorú fatumi között, azzal vígáztatja Isten, hogy *more majorum tuorum Regum &c* meg-füstölik a' te temető helyedet, még pedig *naniis*, & *planctu* Jaj URam's a' t. *Jér.* 34: 5. Jojada Papot is azzal tisztelteti-meg, hogy a' Királyok koporsójában temetik, *2Krón.* 24: 16.:) más a' felettébb való pompa, mellynek példáját láthatni Asa Királyban *2Krón.* 16: 14. Nyugóznak azért (1) Testekre nézve el-temettétvén tisztességesen, melly-is az Isten kegyelmének egy része. *Jér.* 34: 5. *1Kir.* 14: 13. mint attól való meg-fosztatás Isten haragjának jele. *Jér.* 16: 4. (2) Mind Lelkekre nézve, mert az ilyeneknek lelkek az Istennel, az Angyalokkal, 's megboldogult lelkekkel egy társaságban örvendeznek, 's úgy várják a' testnek tellyes váltságát, az Isten fiainak meg ditsőitettéseket *Róm.* 8: 19--23. *1Thess.* 4: 15, 16. Így vígáztatja Isten Danielt, menj-el te Daniel a' te határodig, és el-nyugdól, és álláék a' te állapotodra a' napoknak végén *Dan.* 12: 13. Nyugóznak pedig az igazak, az irgalmaság-tévők; a' kik Ábrahámval ő előtte, Noéval ő véle, Dáviddal pedig ő utánna járnak tökéletességben, és egyenes Éivel, a' kik Éent életet élnek, 'Sid. 12: 14. mert a' Éent életnek vége az örök élet *Róm.* 6: 22.

I. T U D O M Á N Y.

Mikor Isten az olyan igaz, Istenfélő, irgalmaság-tévő embereket a' halál által ki-fedezeti e' világból; a' kik emberi mód szerint, még tovább élhettenek volna, mind hogy tovább éljenek meg-érdemlették volna, mind pedig az időnek mostohaságához képest, az Isten házának, a' Hazának, 's a' magok házának javokra hogy tovább élnének meg-is kívántatott volna, tehát akkor Isten, azokhoz az emberekhez Éeretetít singularis favorát, contestálja, 's mutatja-meg; A' Letzkében vagyon: El-vétetik az igaz, miért? a' védelem elől.

OKA. (1) Nem akarja Isten hogy az övéi még tsak Éemekkel is lássák a' védelmet, mert olly nehéz a' Kegyes embernek látni, akár a' maga védelmét, akár a' mások védelmét, hogy kézebb meg-halni, 's el-veéni, mint-sem azt Éemeivel nézni, Kérlek öly-meg öly-meg 's a' t. ne lássam az én nyavalyámat *4Móf.* 11: 15. Az én lelkem válaftja inkább a' halált, mint-sem az én tsontaimat, *Jób.*

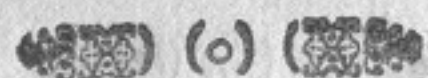
Jób. 7: 15. Mi vitte Sault arra, hogy a' maga fegyverébe ereÉkedjék; hanem hogy ne lássa az ő ellensegeitől leendő meg-tsúfoltatását *1Sam.* 31: 4. Zimrit, hogy a' házat magára gyujtaná *1Kir.* 16: 18. Kleopatrá, hogy ápis-kígyónak marásával öletné-meg magát, hanem az ilyen Éokatlan dolognak el-távoztatása (2) *Esther.* 8: 6. Hogy-hogy nézhetem én e' nyavalyát, melly következik az én Nemzetségemre, hogy láthatom, az én Atyámfiainak védelmeket! *Bir.* 9: 17. Gédéon nem gondolván életével, halálra veti a' fejét, az övéiért, úgy menti ki a' Midianiták kezéből *2Sam.* 24: 17. ide tehetni *Ésa.* 63: 5. *1Móf.* 26: 35. vesd-őÉve *1Móf.* 17: 46. (3) Nem akarja azt is, hogy lássák a' nép között el-áradott törvényteleniséget, mert nehéz az-is a' kegyes leleknek *Sólt.* 119: 136. Vizeknek forrási Éármaznak az én Éemeimből, azok miatt, kik a' te törvényedet nem örizik-meg, *Hab.* 1: 3.-- miért hagyod néznem a' hamisságot? miért nézeted velem a' nyomorgatást? *F. Solt.* 26: 9. gyótri ilyenkor az igaz az ő lelkét, *2Pét.* 2: 8. nyög az utálatoságokon *Ezék.* 9: 4. jajgat ÉsaiaÉsal *Ésa.* 6: 5.

(2) Hogy meg ne fertéztessék azoktól a' véÉerségektől, mellyek ollyankor uralkodnak. Enók felöl azt olvasuk *Bolts. Köny.* 4: 11. azért ragattatott-fel az Egbe, hogy a' gonóÉság el-ne változtatná az ő értelmét, vagy a' tsaláÉdság meg-ne tsalná az ő lelkét, ugyan ott a' 14. É-ben. Az ő lelke az URnál kedves vólt, annakokáért Éietett őtet ki-vinni az Istentelenség közzül.

(3) Mert ollyankor azt mutatja-meg Isten, hogy a' világ nem vólt méltó azokra az emberekre, hogy köztök lakjanak, 'Sid. 11: 38. Így nem vala méltó az első világ Enókra, 'Sodoma Lóthra, Babylon az Isten népére, ki-is vivé az Isten őket közzülök.

(4) Mert néha a' melly gyülekezet magát Isten házának, 's népének tartja 's mondja, koránt sem az; hanem SátáÉnak Sinagógája *Jelen.* 2: 9. ha valami kevéten vannak-is köztök, a' kik a' Krisztushoz méltok, nagyobb réÉént mindazáltal testi okóÉsággal élő emberek, kikben nintsen Éent Lélek *Jud. É.* 9. tsak polyvák, 's gaz. *Sólt.* 1. *Mát.* 3: 12. *Jelen.* 3: 1. mint a' lilium a' tövisek között *Ének.* 2: 2. úgy vannak köztök az igazak, ki-víÉi azért Isten az ilyeneket a' gonóÉok társaságából.

II. T U D O M Á N Y.

Az igazak, kegyesek, 's irgalmaság-tévők, nem halhatnak-meg olyan virágzó, nyers, és jó idejű korokban, sem olyan halálnak nemével, melyért halálokban boldogtalanoknak ítélhetessenek. A' Letzkében vagyon: Nyugodnak az ő ágyas-házokban.

OKA. (1) Mert az örök életet nem az éftendőknek fámos volta Éüli, hanem Isteni kegyelemből, az életnek ártatlansága, melly hitből fármazik 'Sólt. 119: 1. Róm. 6: 22. a' ént életnek vége örök élet. Róm. 2: 7. *Meg-igazúlnak ingyen Isten kegyelméből--a' Jézus Kríztus vérében való hitnek általa.* Róm. 3: 24, 25. Péld. 16: 31. Igen szép ékes Korona a' vénség, de a' melly az igazságnak útában tanáltatik, egyéb aránt a' bünös éáz éftendős korában-is meg-átkozta-tik, a' gyermek pedig éáz éftendős korában hal-meg. Ésa. 65: 20. Gyermek korában holt-meg Abija, még-is kedves dolgot tanált Isten ő benne 1Kir. 14. Az Anyja méhében volt Jákob, még-is ferette az Isten. Mal. 1: 2. Róm. 9: 13. Az Istennek ajándékai pedig megbánás nélkül valók. Róm. 11: 29. Bölts-Könyv. 4: 7. Az igaz ha hirtelen meg-hal-is, nyugodalomban léfen, mert a' hozzú idős vénség, a' tífteletes vénség nem az, a' mellyet sok éftendőknek fáma határoz-meg, hanem a' makula nélkül való élet, A' ki jámbor életet élt, noha keveset élt, mindazonáltal hozzú időt töltött-bé. Ps. 13. Kárhoztatja a' meg-holt igaz az élő istenteleneket, és a' hirtelen elmúlt ifjúság, a' hamisnak sok éftendős vénségét. Ps. 16.

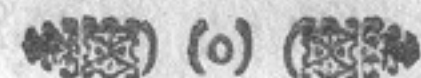
(2) Mert a' hiveknek halála, akár mint lött, drágalátos az UR femei előtt 'Sólt. 16: 15. nem-is a' halálról, hanem az életről ítélte-tik a' boldogság. *Qualis vita, finis ita.* Ján. 5: 29. A' kik jókat tse-lekedtenek ki-jönek az életnek fel-támadására, 2Kór. 5: 10. Róm. 2: 7. Mát. 25: 34--46.

(3) Mert azok nyugodnak az ő ágyas-házokban, a' éenteknek társaságában, a' kik Isten előtt járnak, nem a' kik tsendes halállal halnak-meg, 'Sólt. 73: 4.

III. T U D O M Á N Y.

Mikor Isten azokat fedege-ti-ki a' nép közzül, a' kik mind Isten, 's mind emberek előtt tekintetben 's betsben lehetnének, mind az Isten házában, mind a' belységnek háfnálhatnának, vagyon igen nagy, és méltó okok az embereknek, hogy gondolkodjanak az Istennek útairól, és az ő munkáira forófsan vigyázzanak. A' Letzkében vagyon.

OKA.

OKA. (1) Mert nagy gonof Isten előtt az ő útaira, 's dolgaira nem vigyázni Ésa. 5: 11, 12. *Faj azoknak kik az URnak dolgát nem tekintik-meg, és az ő kezének tselekedeteit nem gondolják-meg.* 'Sólt. 28: 5. Ésa. 26: 10, 11.

(2) Mert az igazak e' világnak oflopai *Fusti sunt columnae mundi,* nem a' herékért tsinállyák a' méh kosárt, noha ok-is oda elegyítik magokat, hanem a' méhekért. Ezt a' világot nem a' gonofokért teremtetten, 's tartja Isten, hanem az igazakért, noha azokra-is fel-hozza az ő szép napját, foktor az igazakért a' hitetlenekkel-is jól té-ten; vigyázni kell hát az Istennek munkáira, mert mikor az Oflo-pokat el fedegetik az épület alól, mint Sámson a' Filisteusok palotái alól Bir. 16. 29, 30. tsak hamar le-omlik akkor az épület.

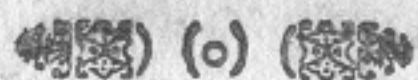
(3) Mert ha az igazakat, irgalmasság-tévőket-is el-vezi az Isten, mit remélhet a' gonof ember? mig az olyanok meg-vannak, addig mind remélhet a' gonof ember-is, hogy azoknak karnyok alatt ta-lám meg-maradhat, de ha azok el-fedetnek, nem lehet reménség. Kefervefen panafolkodik a' 'Sidó Eklésia, hogy ő úgy gondolkodott, hogy a' Poganyok között-is, a' Jófias Király karnyai alatt tanál nyu-godalmat magának, de ebben nagyon meg fogyatkozott Siral. 4: 20. a' ferint a' mi vagyon 5Móf. 28: 65.

HASZNAL. (1) Oktattatol kegyes lélek, nézd-meg melly nagy dolgokat tselekedett Isten az Izraellel, mikor az Egyiptusok sötét-ben ütlenek, harmad napig egymást nem látrák, senki helyéből fel-nem költ, 2Móf. 10: 23. az Izrael fiainak világofságok volt a' Gólen földén, 2Móf. 10: 23. Mikor az első éülötteket ölte az Isten minden házban halott volt 2Móf. 11: 29. ő ellenek az eb sem mozdította a' nyelvét, 2Móf. 11: 7. Mikor mások meg-fúltak az özön vízben, Noét Isten akkor ládába zárta, 1Móf. 7: 8. Mikor a' 'Sodomabé-licket Mennyei tűz által fel-perfelte, Lóthor akkor közzülök ki-vitte, honnét volt ez? Igalságot kíván Isten az Izraelről Mik. 6: 8. Igaz ember volt Noé 1Móf. 6: 9. gyötrötte az ő igaz lelket Lóth, 2Pét. 2: 8. Kövelsétek hát az igazságot 's a' t. 5Móf. 16: 20. a' kegyeisé-get mellynek igéreti vagyon 's a' t. 1Tim. 4: 8. Szereléselek az irgal-masságot 'Sólt. 112: 5--9. mert a' ti Mennyei Atyátok irgalmas úgy emlekeztethetitek ti-is az Istent utolsó órátokon Nehemiással. *Emlékezzél-meg én Istenem én rólam, és ne engedjed hogy az én jótéte-ményim el-töröltesse.* Néh. 13: 14.

G 2

(2)

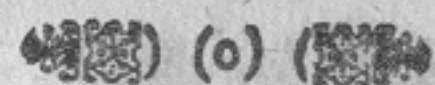
géről-fogva féli az URat. De mások-is így éölhatnának felöle, mint amaz az ö Férfje felöl 2Kir. 4: 1. Te magad tudod hogy a' te éolgád féli vala az URat, mellyről valakik ötet ésmértétek, magatok tehettek jó bizonytságot.

Nem egy vala-é a' Szentekkel dajkálkodni kívánók és az irgalmaság-tévök közzül? Éölhatnak itt sok Özvegyek, Árvák, meg-éorúlt igyekben hozzá folyamodott éükölködök, kivált a' Krisztus éolgai, nevezetesen a' Kolosvári Nemes Reformatum Collegium, és legközelebb a' Magyar-Bikali Reformata Eklésia, kikhez jótéteményét mutatta, el annyira panasz nélkül, hogy bátran emlékeztethette Néhémiással így az Istent. Emlékezzél meg én rólam én Istenem, és ne engedjed, hogy az én jótéteményim el-töröltsenek, mellyeket tselekedtem az én Istenem házával és annak rend-tartásával Néh. 13: 14.

Melleyekre nézve nem csak tovább élhet vala még rend éerint, élvén életének 38-dik éérendejében. De meg-is érdemli vala emberi mód éerint, söt az időnek mostohaságához képest, mind az Isten házára, mind kivált a' maga házára, 's neveletlen árváira nézve, meg-is kívántatik vala hogy tovább-is élne. De nem olyanok az Istennek útai, mint az embereknek útai, meg-terfék ez akkor, a' mikor a' fellyebb el-múlt 1732-dik Éérendőben Bóldog Aézony Havának 24-dik napján Déli 12 és egy órák között, hosszas betegeskedése, és finlödése után, ez Istenfélő kegyes Urnak életében Isten a' éomorú halál által véget vete, gyáéos koporsóján tsüggendező keserves Özvegyének Méltóságos KORDA 'SU'SANNA Aézonymnak, Neveletlen Árváinak, 's kedves Atyjafiainak el-felejtethetlen éomorúságokra, még pedig (: a' mi keservefebb :) úgy hogy, még csak egy tsemetétske sem marada a' Fiúi ágon, lévén a' sok éérendőktől fogva fen álló, 's virágzó Méltóságos VITÉZ Familiában, az idvezült M. Ur *Ultimus deficiens*. Mellyről ha éabad volna, méltán tehetnék a' Keservefek ama' éomorú panaszt *Sir. 21: 3.* Izraelnek Istene miért lön ez a' dolog? hogy ma egy egész Méltóságos Familia a' Magyar Izraelből ki-törölteték.

Ha pedig valaki tölem azt kérdi, miért hogy az Isten azt az igazat, irgalmaság-tévöt, azt a' kegyes Uri Ferfiat éintén életének jobb 's éebb korában ki-vágá, kinek élete mind hasznos, 's mind éükséges vala, mit mondhatok egyebet (: noha ki állott az Isten tanátsában :) hanem a' mit Élaiás, a' következő veéedelem elől vötte-el Isten, hogy az ö éemei azt ne látnák.

Le-

Lehet azért Méltóságos meg-éomorodott Özvegy nem kitsiny sebe a' lelkednek, ha meg-tekinted, mit tselekedett Isten házadban, mert olyan fejed felett fel-nött, éélesen ki-terjedett nagy czedrus fadat döjté-ki tövéből, a' kinek árnyéka alatt, mind a' nyomorúságoknak hévsége, mind egyéb ez életbéli kedvetlenségeknek zürzavarja ellen, bátran gyönyörködtetheted vala magadat. 2. Mert olly kettős tereh éállá gyenge vállaidra, mellynek el-viseleése e' nehéz időben még férfinak-is egész gondot adhat.

Sirhattok Neveletlen Méltóságos VITÉZ KLÁRA, ER'SÉBET és EVA Kis-Aézonyok; mert olyan titeket ézerető, édesdeden apolगतó, 's még a' fuvó ééltől-is oltalmazó kegyes Atyátoknak öléből, 's kebeléből esétek-ki, a' ki titeket, mint a' maga lelkét úgy ézeret, 's mint a' éeme fényét úgy félt vala.

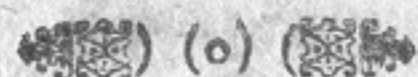
Mindazáltal ennyi éomorúságod között-is, vehetk Méltóságos Özvegy vígaéztalást magadnak Férfjed iránt abból, hogy ö már a' békefésgben bé-ment lelkére nézve, nyugéik az ö ágyas-házában, örvendezvén az Egekben meg-mondhatarlan és ditsóséges örömmel. 1. Magadra nézve abból; hogy a' jó Férfi' kegyeféségének jutalma nem hal-meg magával együtt, hanem által éáll hólta után az ö Özvegyére 2Kir. 4Réfben. 2. Abból a' mi van *Jér. 49: 11.* Hagyd-el a' te árváidat, én el-tartom, és a' te Özvegyid én bennem vesék reménségeket. 3. Abból, hogy az UR ha bánattal illet, ísmét kegyelmes lézen, *Sir. 3: 32.* ha most egy kis búsuítában el-rejtette-is egy éempillantásig az ö ortzáját te töled, mindazáltal az ö örökkévaló irgalmaságában könyörül te rajtad, *Ésa. 54: 8.*

Vígaéztalhatjátok ti-is magatokat, árva Kis-Aézonyok azzal, hogy már a' ti Atyátok az Isten, mert az Árváknak Attyok az Isten *Sólt. 68: 6.* Azzal hogy mikor az igaz éüntelen jár, az ö tökéletfésgében, bóldogok léfzenek az ö gyermekei ö utánna, bóldogok léfzenek ti-is a' ti árvaságtokban, mert az URnak irgalma firol fira terjed, az ötet félöken *Sólt. 103: 17.* Nyugodjatok-meg hát mind két réfzről az Istennek éabados tetfésgében, tsokoljátok meg az ö éent kezeit, és minden dolgaitokat hordjátok az URra, ö gondotviselet ról-latok *Sólt. 54: 23.* És el-hozza azt az időt a' mellyben azt fogjátok mondani. El-felejtette az Isten én velem az én nyomorúságimat 1Móf. 41: 51.

Kec-

in.

Kesereghedtek ti is Méltóságos Nagyságos Urak, Ur Aeffonyok, kedves Atyjafiai, Sogorai az Idvezült Urnak, mert olyan Atyátokfiától 's a' t. váltatok-meg, a' ki titeket mind betsül vala, mind pedig tettetés nélkül való szeretettel szeret vala.

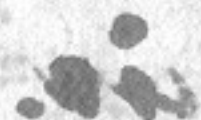
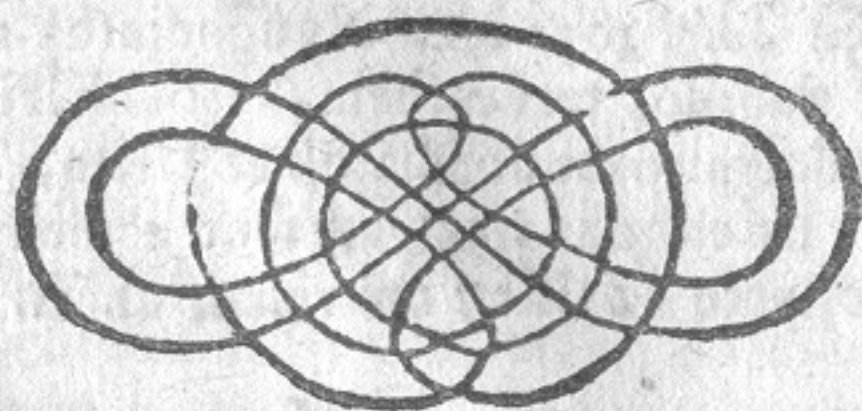
Sirhattok kedve szerető jó Szolgai, Szolgálói, Iobbágyi, mert nem annyira Uratoktól mint jó Atyátoktól főtattatok-meg ti is, mindazonáltal tsak meg kell itt azon nyugodnotok mind két réfről, úgy tettett Istennek.

Lehet néktek-is nem kevés okotok a' gomorkodásra Krisztusnak hív Szolgai, Tenéked Kolosvári Nemes *Reformatum Collegium*, és közelebb néked Magyar-Bikali Reformatata Ecclesia, kik ez Idvezült Urnak *Patrociniumát*, fok izben, 's nagyobb mértékben koftoltátok, könyörögjete az URnak, hogy a' tüzet mellyet gerjéztett oltsa-meg és kedvezen a' Libánuson álló Czedrusoknak.

Te pedig meg-bóldogúlt Liber Baro Tekintetes, és Nagyságos Magyar-Bikali VITEZ GYÖRGY Ur. A' mint már e' világi gonokok között, a' foldre következendő vefedelem elől, lelkedre nézve, a' békefégyben, nyugodalmadnak Mennyei ágyas-házába az Egekbe által költöztél, Mennyei Felséges URadnak örömébe bé-mentél; úgy testedre nézve-is, e' síralomnak hajléka alól, kézüllj a' te földi nyugodalmadnak örökösebb ágyas-házába, a' sírba, ebbe a' Magyar-Bikali Reformatum templomba, holott is az Istenörizetinek kárnyai alatt, nyugodjál mind addig, míglen az igazakkal együtt, az utolsó trombita zóra fel serkenél, és állaf a' te állapotodra,

a' napoknak végén, a' mikor-is kegyesfégednek, és irgalmaskodásodnak jutalmát, egész mértékben el-vezed, az igaz és irgalmas Istentől.

A M E N.

HA-

Bath. 1. Helyen: Oratio 4. Locum 2
HALOTTI ORATIO.

Mellyben

Néhai Méltóságos LIBER BARO
MAGYAR-BIKALI

V I T É Z
G Y Ö R G Y
UR' Ö NAGYSÁGÁNAK

Utolsó Tiszteléseget tett, és, ki légyen az
IGAZ SZÉNTÉLT VITÉZ,
ki-bezéllette

VERESTÓI GYÖRGY;

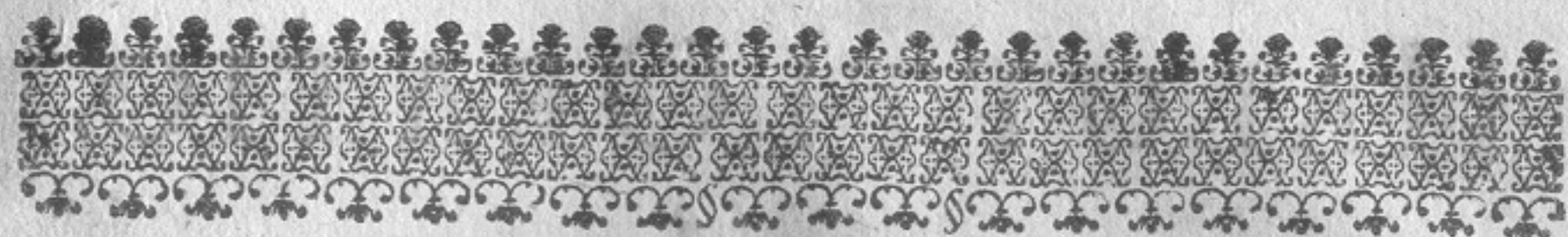
Magyar - Bikalon

A' TZINTEREMBEN EPVLT ZÖLD
LEVEL SZÍNBEN A' KESER-
VES ES ARVA ÖZVEGY-
NEK KIVANSAGARA:

Szent Jakab Havának V. Napján.

07766

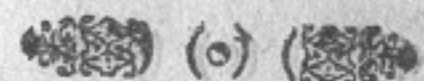

HALOTTI ORATIO.

N-is elő-állottam, Szomorú Hallgatóim, hogy el-keferedett és már eleinten-is a' szomorúságnak özönvizében süllyedező Oratiommal Néhai Méltóságos Liber Baro Magyar-Bikali VITÉZ GYÖRGY Ur ö Nagyságának Utolsó Tiszteléseget tégyek. De mitsoda Matériát válasszak szomorú és darabos zajjal folyó Oratiomnak, épen nem tudom bús elmémet meg-határozni. És éintén úgy gondolom mostan magamat, mint a' melly Hajós-Mester minden Kormány és út-mutató Mágnes-kő nélkül a' derék Tengerre erekedik: nem tudván, vitorlás Gályáját a' bús Tengernek hátán hová és meddig fogja vinni a' viaskodó fél-vész. Avagy inkább, minthogy itt Tenger nintsen, úgy gondolom magamat, mint a' melly Kotsis gyeplő nélkül útnak erekedik: nem tudván sebessen repülő Kotsiját hová és meddig fogják vinni a' hamba zárt déltzeg és fene gyermeklovak. Vagy épen, hogy helyesb legyen a' hasonlatosság, úgy gondolom magamat, mint a' melly Utonjáró az igaz Ország útját elveztette, és nem tudja tévelygő lábaival melly-felé menjen. Mutasátok azért annyi Gratiátokat hozzám, Szomorú Hallgatóim, hogy midon én út nélkül így tévelygek, vezérsetek az igaz Ország-útjára, és adjatok nekem egy Matériát, melly az én mostani Oratiomnak remek summája és út-mutató Kalaúza legyen. *Cedite Materiam; quid enim dare majus habetis? Adjatok nekem egy Matériát; mert mit adhatnátok ennél mostan nekem nagyobb?* Inkább meg-állok egy kevéssé Bezédemben, és éivemen fekvő szomorúságim között is nagy örömmel el-várom, mitsoda Matériát fogtok nekem adni: hogy az

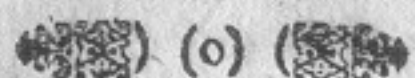
által

által tévelygő Oratiom útba igazodjék, és, mintha *Ariadne* fonálával igazgatná magát, akármelly tekervényes *Labyrinth*-is bátran el-járhaíson. Ugy látom vagynak köztetek a' Külső Renden Méltóságos Uri Személyjek, Tekintetes és Nemzetes nagy tanácsú Férjfiak, a' Belső Renden pedig Tiszteltes és Tudós Esperesti, Papi, és Prófeffori Személyjek: kik, mint meg-annyi Bölts *Apollók*, adhatnak nekem egy Matériát, melly az én mostani Bezédemnek egyenes Régulája és hibázni nem tudó Próba-Köve legyen. Kérlek azért ismét Titeket, Szomorú Hallgatóim: *Cedite Materiam; quid enim dare majus habetis? Adjatok nekem egy Matériát; mert mit adhatnátok ennél mostan nekem nagyobb?* Senki nem szól, mindnyájan hallgatnak, mintha éintén mostan ama' *Ceres* ISTEN-Aéffonynak néma és hallgató Innep-napja volna. Senki nem szól, mindnyájan hallgatnak; de Tenéked hallgatnod nem illik, Méltóságos Liber Barónissa KORDA 'SU'SÁNNA Aéffony: minthogy parantsolatod éerint azért állottam ide, hogy Néhai Méltóságos Férjednek Utolsó Tiszteléseget tégyek. Adj azért, kérlek, egy Matériát, mellyről mostan e' Szomorú Halotti Pompa előtt parantsolatod éerint *perorálhassak*, és Néhai kedves Férjednek-is Utolsó Tiszteléseget tehessek.

De nem fáraéztom azzal majd meg-hasadó éívedet, Méltóságos Baróné Aéffonyom, hogy nekem Matériát adj az Oratióra, és mást is azzal nem fáraéztok; mert elég Matériát ad nekem Néhai Méltóságos Férjed, és elég Matériát adnak e' gyáfos Koporsóra veretett aranyas Betük, mellyek magokban Néhai Méltóságos Liber Baro Magyar-Bikali VITÉZ GYÖRGY Ur ö Nagysága Nevét foglalják-bé. És bizony a' dolog hozza magával, hogy, mivel én mostan Teme-tési Tiszteléseget rézek Néhai Méltóságos Liber Baro Magyar-Bikali VITÉZ GYÖRGY Ur ö Nagyságának, keférgő Oratiom-is ne egyéb Matériáról legyen, hanem az IGAZ VITÉZről, még pedig, hogy bővebben fejezzem-ki, az IGAZ SZENTELT VITÉZről. Annál inkább reá hajlok e' Matériára: minthogy én is lelkiképen egy IGAZ SZENTELT VITÉZnek tartom magamat, a' ki jóllehet külsőképen soha egy kardot sem vontam-ki hüvelyéből, tartván attól, hogy talám elő következik utánna, de lelkiképen ama' Sion' Hegyén álló Bá-ránynak Záfélója alatt eleget vitézkedtem, és ma-is vitézkedem. T sak ez egy nehézség rettentí éívemet, Szomorú Hallgatóim, hogy, mivel mostan nekem az IGAZ SZENTELT VITÉZnek tulajdonsá-

gait Néhai Méltóságos Liber Baro Magyar-Bikali VITÉZ GYÖRGY
Ur ö Nagyságára kelletik íabnom, kinek Familiája már, a' mint a'
Deákok éolanak, *Disiciens Familia*: talám az én Oratiom-is *Defici-*
ens Oratio lézen, és el-kezdett futásában Magyarán mondva belé-sül.
De mas felöl azzal biztatom magamat, hogy, ha a' Ti hozzám va-
ló *Gratiátok*nak Sik Mezejére kaphatok, mint IGAZ SZENTELT
VITÉZ, mostani Tíztemben úgy viselem magamat, és az én min-
den zomántz és pallérozás nélkül való Oratiom-is el-nyerheti töletek az
igaz Győzedelemnek jelét, a' mindenkor zöldellő Borostyán Kőzörút.

IGAZ VITÉZnek én nem azt tartom, a' ki a' hadakozó *Mars-*
nak vérrel festet mezején kopjakor ront, Ellenséget vág, és menny-
ítő-kő módjára az Ellenségnek Táborát által's meg által-vágja; ha-
nem azt, a' ki ama' Sion' Hegyén álló Báránynak, a' KRISTUS JE-
SUSnak, Zászlója alatt vitézkedik, és Világ' győző Hírvél a' magas
Egeket-is el-nyeri: úgy hogy az IGAZ VITÉZ előttem a' LELKI
VITÉZt jelentse.

Hic poterit MILES titulo meliore vocari,

Non is, qui manibus Martia tela quatit.

Igazán VITÉZnek nevezni ezt lehet,

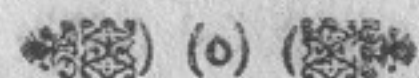
Nem azt, ki kevélyen a' Táborba mehet,

Kezébe villogó kardot 's puskát vehet,

Es a' sák Mezöben véres próbát tehet.

Midőn pedig előtettek az IGAZ VITÉZről, avagy bővebben az
IGAZ SZENTELT VITÉZről beélek, úgy viselem magamat, mint
egy Hadi *Imperator*; és el-kézem előzér a' LELKI VITÉZt az igaz
Vitézségre, le-írván ö-nékie előre meg-kívántató tulajdonságait és egé-
Vitézi kezületit, annakutánna ki-vízem ötöt a' Viadalra, és vége-
zetre a' győzedelmeskedő Viadal után ditsőségesen fel-is fentelem.

A' kik a' KÜLSŐ VITÉZeknek előre meg-kívántató tulajdon-
ságaikat Laistromba fedték, majd leg-első Hadi Törvénynek tették
azt, hogy a' Katona nem Aézony-Ember, hanem Férjfiú legyen;
mert, a' mint ök mondják, nem én mondom, az Aézony-Embernek
dolga orsó, gu'saly, matólla, nem pedig az, hogy oldalára kardot
kölsön, és az Ellenségen nagyokat vágjon. Ugyan-ezen Hadi Tor-
vény' Írók, és kard végire termett Emberek mondják, hogy az ilyen
Aézonyokból álló Hadi Erő mi volna egyéb, hanem egy nagy Handa
Pál Serege, mellynek leg-nagyobb Győzedelme-is ama' rövid senten-
tziats-

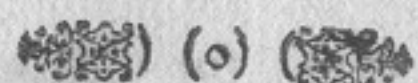
tziatska volna: *Váglak, de nem sértlek*. Ennek bizonyosságára elő-
hozzák ama' régi Vitéz Aézonyokat, az *Amazonokat*, kik, a' mint
felölök írják, magok között, kivált az Uralkodásnak kormánya mel-
lett, a' Férjfiakat el nem fenvedték, és még-is a' Mezöben gyakran
magokat vitézül vívelték; de ugyan-tsak, minthogy ez az Ország
Férjfiú nélkül fejetlen láb és tövel-hegyjel özve-álló Ország volt, egyfer
végekpen el puftúla, és a' következő időknek példát hagyta, hogy
többé az Aézonyok kardot ne forgassanak, hanem inkább a' gu'saly
mellett üljenek. Es talám ama' híres *Troja Városa* is el nem vészett
volna, ha annak segítségére a' *Penthesilea* Hada nem ment volna. De
én épen más értelemben vagyok, és az IGAZ VITÉZSEGRE, melly
a' LELKI VITÉZSEG, bé-vézem, és zászlóm alá írom, mind a'
Férjfiat, mind az Aézony-Embert, és az Aézonyoknak ditséretekre
ama' Verset mondom.

Pulcrus in toto DEUS Optimus ordine rerum

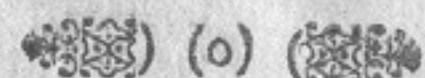
Plasmate Femineo non fabricavit opus.

Melly Versnek sumája és értelme ez: *Szebb teremtetts-állatja nint-*
sen az ISTENnek, mint a' szép Aézony; de úgy, a' mellyet már az
el mondott Vershez hozzá kell ragaftanunk, ha a' szépség mellett
Kegyeiség-is vagyon. Ezt-is meg-kívánják, a' kik *verbuálnak*, avagy
Hadat fednek, hogy a' Katona ne legyen, se igen Gyermekek, se
igen Vén Ember, hanem legyen ö-nékie illendő ereje és ideje. Mert
a' Gyermekek alkalmasbak arra, hogy a' jégen tsigát tsapjanak, a'
porban márványozzanak, és, a' mint *Horatius* szól, *Ludere par im-*
par, equitare in arundine longa, felest és feletlent játéodjanak, és, a'
hol nád nintsen, füz-fa paripán nyargalozzanak, mint-sem kardot for-
gassanak, és az Ellenséggel szembe álljanak. Hasonló nehézség adja-e-
lő magát a' második Gyermekekre jutott és a' Halálnak tö fönédságá-
ban lakó Vén Emberek iránt-is; mert, a' mint a' Deákok éolanak, *Senes*
bis Pueri, a' Vének kétfer Gyermekek, és, ha azok, a' kik előzér Gyer-
mekek, alkalmatlanok a' Hadakozásra, sokkal alkalmatlanabbak azok,
a' kik másodszor-is Gyermekek, és az előbbeni erőtlenségre valósággal
recidiváltak. Még ama' régi Poétának-is egy tsep kedve sem volt a' Vén
Katonához; mert különben nem irt volna ellene ilyen *Pasquillust*:
Turpe Senex Miles, turpe senilis amor; Olly igen rút a' Vén Katona, melly
igen rút az ebül öfűlt buja Vén Ember. De én nem akarok lenni ilyen for-
télyos, és, hogy paraftosan éöljak, ilyen rigolyás a' Katona fedes-
ben;

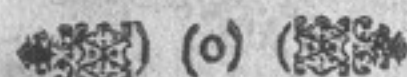

ben; mert a' LELKI VITÉZSEGnek Zászlója alatt sokszor láttam én olyan kis Gyermeket, a' ki az ISTENi Kegyelem által ház Ezentendő volt, és, mint IGAZ SZENTELT VITEZ, bátran bé-nyújtotta kezét az Aspis-Kigyónak és a' mérges tekintetű Basiliskusnak lyukába: úgy fíntén sokszor láttam olyan Vén Embert-is, a' kinek Vénsége, minthogy az Igazságnak utában találtatott, mint fep Korona és LELKI VITÉZSEGének győzedelmi jele, úgy fénylett tisztes fejében. Sokan vagynak olyan külső Hadi Vezérek-is, kivált Európában, a' kik semmiképen meg nem engedik, hogy a' Katonának nagy szakálla legyen; mert, a' mint ők mondják, *Barba non facit senem*. Es talám ebben követni akarják Világ' Bíró Sándort, a' ki felől azt írja *Plutarchus*, hogy, mikor ő *Darius*-sal meg akarna ütközni, és már mindenek az ütközetre kézen volnának, azt kérdették tőle az ő Hadi *Officerei*, hogy *mi volna még hátra, a' mit a' Viadalra el nem készítettek volna*. Kiknek ezt felelte Nagy Sándor: *Semmi egyéb hátra nintsen, hanem csak ez, hogy az én Katonáimnak szakállakat beretváltassátok-el; mert különben könnyen szakállukba akad az Ellenség, és könnyen meg-foghatja őket*. De én ebben-is épen nem akarom majmozni az Európai Hadi Vezéreket; mert úgy tapasztalom, hogy többire a' Napkeleti Nemzetségeknek nagy szakálluk vagyon, és még-is a' Marsnak kétséges kotzkájú Mezején emberül fókta magokat vifelni. És bizony Európában-is a' régi Jámborok, nem mezítelen fájúak, hanem szakállasok voltanak, kiket tisztetségnek okáért így nevez *Cicero* egy Könyvében: *Antiqui illi barbati*, Ama' régi szakállas Emberek. Akármint legyen pedig a' dolog a' Külső Vitézségben, de annak Emberi elmétől koholtatott és többire a' dolognak sullyan semmit nem segíthető Ráguláihoz nem lehet fabnunk a' LELKI VITEZSEGET; mert ama' Mennyei *Imperator* fíntén úgy bé-vézi Zászlója alá a' nagy szakállu Embert, mint azt, a' kinek szakállá nintsen. Igen nevezetes az-is a' Had-fedésnek Rágulái között, hogy a' Katona ne legyen felette igen kövér és nagy hafu Ember; mert, a' mint már a' *Bellicum Consilium*on el-végeztetett, az igen kövér és nagy hafu Ember alkalmatlan arra, hogy gyalog járjon, és a' lóra-is maga erejétől fel nem ülhet, ha csak hárman 's négyen nem tafigálják fel a' ló határa. Külömben-is az ilyen nagy ežem-izom és has hízaló Ember igen sok prófontot fókott el-veztegetni. Senkit inkább a' Hir e' Rágula iránt farnyára nem vett, mint ama' híres Hadi Vezért, *Epa-*

Epaminondást; mert, mikor ő Táborában egy nagy hafu Katonát meg-látot volna, annak leg-ottan *Abfit*ot adott: ez okát mondván tselekedetinek, hogy az ilyen Katona három 's négy pai's-sal-is a' maga hasát alig fedherné-bé. De én e' Rágula iránt-is épen más értelemben vagyok, és a' LELKI VITEZSEGnek Zászlója alá fíntén úgy bé-irom a' kövér Embert, mint a' vékony és keskeny-kartsú derekú Embert; mert az igaz Hitnek és Kegyeiségnek Sas-fzárnyain fíntén olyan könnyen bé-repülhet az Egekbe a' kövér Embernek Lelke, mint a' kartsú Embernek. Nem tudom, némelly külső Hadi Vezérek miért haragudnak olly igen a' kopaf Emberre, és miért nem akarják ötöt Katonának bé-venni? Talám arra néznek ebben, hogy, ha az ilyen Katona lesbe talál állani, kopafságának fejer Hóldjával ki-mutatja magát az Ellenségnek, és így az egész Tábort vezedelembe ejti. De én e' Rágulát-is a' LELKI VITEZSEGnek Törvény-Könyvébe bé nem irom; mert vallyon ki-rekežžem-e én a' LELKI VITEZSEGBől ama' Vén Jámborokat, *Eliseust* és *Jonást*, kik, ha kopafok voltanak-is, ugyan csak az ISTENnek kedves Emberei és IGAZ SZENTELT VITEZei voltanak? Azt talám nem-is fűkség volna említenem, mivel mindenek tudják, hogy a' külső Hadi Vezérek bé nem vézik Katonának a' vakot, fíketet, némát, és a' ki vagy egy, vagy más tagjában, igen hibás, félleg, és tsonka-bonka. Mert a' mint a' külső Hadi Törvény' Irók okoskodnak, az ilyen félleg Emberek gyakrabban hoznának vezedelmet, mint győzedelmet, a' Hadi Seregre. De e' Rágula-is a' LELKI VITEZSEGBen épen hafontalan és egy üres diót sem ér; mert fíntén úgy meg-nyílik a' Menny-Orfágnak kapuja a' vaknak, fíketnek, némának, és akármelly tsonka-bonka Embernek, mint annak, a' ki ép kéz láb, és Testében ékes termetű. Sőt igen sokszor meg-esik, hogy a' fegény tsonka-bonka Lázár fel-vitetik az Abrahám kebelébe, az ékes termetű és tífira kötöstű Gazdag pedig Pokolba ragadtatik a' fekete Angyaloktól. Azt talám eddig kell vala említenem, hogy a' Külső Hadi Törvény' Irók semmit nem gyűlölnék olly igen, mint a' félelmes fívü Embert; mert, a' mint ők igen helyesen állatják, a' félelmes és nyúl fívü Ember még a' levél zördülésre-is meg-rezzen, és, mikor mások Orofláni fívvel az Ellenséggel fembe állanak, ő akkor, vagy faladásra vézi a' dolgot, vagy feltében meg se mer motfanni. E' Törvényt követték a' régi Izraéliták-is, kik, minekelötte Ellenségeikkel meg-ütköz-

ütköznének, meg-fokták vala kiáltatni a' Táborban ISTEN' parancsolatja szerint, hogy a' ki ő közölök félelmes és gyenge szívű térjen-vízzá a' maga házához; mert tartnak vala attól, hogy az ilyen félelmes Ember miatt másnak kemény szíve-is viafé módjára megtalál olvadni. Ebben én-is egyet értek a' külső Hadi Törvény' írőkkel; mert ama leg-fentségesb *Philosophiából*, a' Sz. Írásból, tanultam, hogy a' félelmeknek rézek lézen a' tüzzel és kénkövel égő tóban, melly a' második Halál. És nekem úgy tetszik, hogy majd mind egy, akár félelmes-voltával ártson valaki az IS I EN' Hazának, akár kardjával. *Audentes Fortuna juvat, timidusque repellit.*

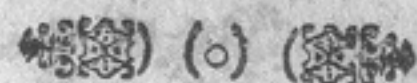
A' ki bátor, azt a' Szerentse segíti,

Es a' Ditsőségnek Egére repíti;

A' félelmest hátra üzi és téríti,

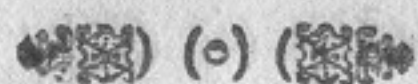
Sőt némellykor végső fégyenbe meríti,

Eddig még, Szomorú Hallgatóim, nem igen meéke távozték a' rév-parttól lassan járó Oratiom, mivel az IGAZ VITÉZnek csak előre meg-kivántató tulajdonságairól főlek előttetek; de, minthogy már fel vont Vitorláimra sebesebb fél kezdé fuvallani, illő, hogy a' dologba én-is bellyebb erezkedjem, és az IGAZ VITÉZnek egész Vitézi kézületit elő beélljem. Summáson pedig az IGAZ VITÉZnek egész Vitézi Kézülete csak ebben áll, hogy ő jó fegyveres legyen; mert csak olyan a' Katona fegyver nélkül, mint a' repülni akaró madár repülő szárnyak nélkül, és mint az Író Deák penna, tinta, és papiros nélkül, vagy mint a' Pap Biblia nélkül. A' külső Hadi Vezérek sok-féle fegyvereket gondoltanak ki az Emberi Nemzetnek vezedelmére: mellyekkel meg-mutatják, hogy oda vagyon már a' régi arany idő, és mindnyájan e' Földön vas termézetű gonosz idöket élünk. Nevezetesh fegyverek ezek, kard, kopja, hegyes tör, dárda, és puska, melly, hogy Székelyeten főljak, ha pukkan, guggany, mert meg-sanyarít a' magva. Ezek kozze illenek az ágyú, taratzk, bombi, gránát, tüzes-lapta, és több e' félek, mellyeknek bár soha híreket se hallotta volna az Emberi Nemzet. De még e' fertő fegyvereken kívül vagynak más ellent-tartó fegyverek-is, úgymint pai's, pántzel, sisak, kar vas, vas-cerék, és több e' félek, mellyek nélkül, a' ki nagyobb próbát akar tenni, éppen el nem lehet. En pedig ezekről azt mondom, a' mit régei ten Dávid mondott vala, mikor ötöt Góliát ellen Saul Királynak nehé-

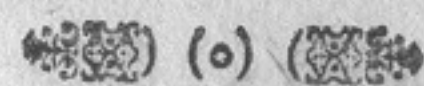

héz fegyverében, atzél sisakjában, és vastag pántzelában fel-öltöztették vala: *Nem mehetek ki én ezekben a' bartzra; mert én ezekben járni nem szoktam.* En-is azért nem e' fegyverekbe öltöztetem a' LELKI VITÉZt, hanem azokba, a' mellyeket le-ir ama' Harmadik Egnek lík Mezején tanult IGAZ SZENTELT VITÉZ, Szent Pál Apostol. Első ezek közül az Igazmondásnak Vitézi-Ove, mellyel az IGAZ VITÉZnek derekát be-övedzem: és, minthogy ez jelentti az igaz Vallást, arra tanítom itt a' LELKI VITÉZt, hogy ő gyenge nád-zal módjára az igaz Vallásban ne ingadozzon, hanem abban, mint az erős kö-fikla, állhatatos legyen. Második az Igazságnak Mellyvása, mellyel a' LELKI VITÉZnek mellyét be-borítom: és, minthogy ez ki-tzimerezi a' KRISTUS JESUSnak egyetlen-egy érdemét, e' Regulát adom én a' LELKI VITÉZnek, hogy ő Egen 's Földön senkiben másban ldveltségét ne keresse, hanem csak egyedül a' KRISTUS JESUSnak egyetlen-egy érdemében. Harmadik a' Békeesség' Evangyeliomának el-kézült saruja, mellyet, mivelhogy ez egy pár, az IGAZ VITÉZnek két lábaira fel-vonfok: és, minthogy ez ki-ábrázolja réz szerint a' Békeességes-türest, réz szerint pedig a' Jó Tselekedeteket, azt adom én tanátsúl a' LELKI VITÉZnek, hogy ő legyen türo a' zenvedésben, és munkás a' te-reterben, járván egyenes és botlás nélkül való lábakkal a' Kegyeességnek útában. Negyedik a' Hitnek Pai's'sa, mellyet az IGAZ VITÉZnek bal kezihe adok: és, minthogy ez eleven tzimere az igaz és ldvelségre vezető Hitnek, arra terkengetem én a' LELKI VITÉZt, hogy ő ezzel ama' Gonoznak minden tüzes nyilait vitza-verje; azon lévén tellyes igyekezettel, hogy valami módon be ne teljek rajra ama' gyalázatos Vers, *Nulla Fides Pietasque Viris, qui castra sequuntur, Semmi Hitek és Kegyeességek nintsen a' Vitéz ő Embereknek*, hanem inkább e' Vers a' LELKI VITÉZre nézve így fordítalsek, *Magna Fides Pietasque Viris, qui castra sequuntur, Nagy Hitek és Kegyeességek vagyon a' Vitezlo Embereknek.* Es ámbár vitza-jone is Pokolbol amaz Embertől lett rút tsuda, és ralam Nabukodonozor Királynál-is nagyobb barommá vált Pogány Tsázar, *Julianus Apostata*, és káromkodó szájával dühösségének ama' fokott taktakat turna-is ki a' LELKI VITÉZ ellen, *Nihil vobis Christianis in ore est aliud, nihil in corde, prater CREDE, CREDE!* Néktek Kerektýé-neknek sem fájatokban, sem kivetekben, semmi egyéb ennél nintsen

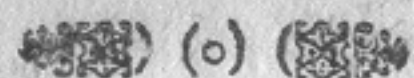

HID?, **HID?**! de még is a' LELKI VITÉZ hidjen a' KRISTUS JESUSban; mert ez a' nemes Hit ötet soha meg nem fejezheti. Többire e' Világi Emberek, kivált a' kiknek elméjüket a' nagyra-vágyásnak fele hajtogatja, egymásnak e' Régulát szokták adni: *O-mnia si perdas, Famam servare memento; Ha mindenedet el-vefted-is, emlekezzél-meg, hogy jó biredet meg-tartsad.* Mennyivel inkább én e' Régulát irhatom eleibe a' LELKI VITÉZnek, hogy ő, ha mindenét el-vefti-is, de igaz Hitet tartsa-meg; mert ostan a' Hit-is meg-tartja ötet ama' Mennyei Bíró előtt, a' ki ezt fogja ő-nékie mondani: *A' te Hited tégedet meg-tartott.* Régenten Athenában, a' mint *Plutarchus* írja, szokásban vala az, hogy ha valamely Katona a' maga Pai's-sát épségben a' hartzról haza vihette, ámbár kardját oda hagyta volna-is, nagy betsületet nyert a' Város előtt; mert azt a' Pai'st ő-nékie mindjárt fejére tették, és azzal ötet, mint valami Koronával, meg-koronózták. Illyen nagy tisztességet, sőt ennél sokkal nagyobb, nyer a' LELKI VITÉZ, ha ama' Lelki Pai'st az igaz Hitet, míg e' Földön vitézkedik, állhatatosan meg-tartja; mert ostan ő e' Lelki Pai's-sal ama' Mennyei Imperatortól meg-koronáztatik. Híres a' külső Historiákban ama' Tengeri Katona, *Myrtilus*, a' ki, mikor az ő Hadakozó Gályája hirtelen a' Tengerbe süllyedne, ragadta a' maga Pai's-sát, és arra fel-ülven, bator szívvel azon ki-úzott a' rév-partra. Szabja magára ezt a' LELKI VITÉZ, és mikor ő-nékie Elete és minden Józága e' Világnak felvefés Tengerén kotzkáztatik, és csak-nem Lelkében-is Hajó-törést szenved, ragadja elő ama' Lelki Pai'st, az igaz Hitet, és bátor szívvel üljon-fel arra; mert azon ki-evezhet az örökkévaló Bóldogságnak tsendes kikötő-helyére. Azt-is olvasom én a' régi Historiákban, hogy a' táborozó Katonák sokszor a' nagy éhségben le vonták a' bört a' magok Pai's'sokról, és azt meleg vízben meg áztatván, meg-is ettek, és így a' magok Pai's'sokkal táplálták magokat a' nagy éhségben. Ezt-is magára szabhatja a' LELKI VITÉZ; mert, mikor málok a' nagy lelki éhség miatt átkozzák a' Királyt, és, a' mi nagyobb, az ISTENT-is, ő akkor Hittel él: és így bé-telik a' LELKI VITÉZben, mind a' Sz. Írásnak ama' szava, *Iustus ex Fide vivit*, Az igaz Ember Hitből él, mind *Hieronymus*nak ama' jeles mondása, *Fides non metuit famem*, A' Hit nem fél az éhségtől. De talám igen el-méltam a' Negyedik Fegyvernek ki-bezélésében, és már ideje, úgy nelem, hogy

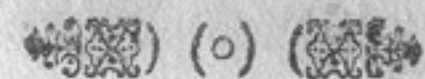

hogy a' Lelki Tzejk-Házból az Ötödik Fegyvert-is elő-hozzam, melly tulajdon neve zerint az Idvefségnek Sifakja. Ezt én a' LELKI VITÉZnek tejebe téttem, és, minthogy ez jelenti az igaz Híveknek az ő Idvefségek felől való Bizonyos-voltokat, arra tanítom én a' LELKI VITÉZt, hogy ő Sifak és arany Korona gyanánt viselje homlokán Sz. Pál Apostolnak ama' mondását: *Tudom, kinek bitem, és bizonyos vagyok benne, hogy az én ő nála le-tett kintsemet meg-tarthatja ama' napra.* Egy a' régi tudós Emberek között, kit többire *Hieronymus*nak gondolnak lenni, a' Sz. Írás eleibe homlok-elő gyanánt függetett egy Elöljáró-Befédet, mellyet *Prologus Galeatus*nak, *Sifakos Elöljáró-Befédnek* nevezett. Adja ISTEN! hogy a' LELKI VITÉZ Elerének határ-kövére *Epilogus Galeatus*, *Sifakos Bérekeftő-Befédet* függethelsen-tel, és örvendő kiáltással mondassa ezt: *Ama' nemes hartzot én meg-hartzoltam, futásomat el-vegeztem, a' Hitet meg-tartottam, és végezetre el-tétezt én-nékem az Igazságnak Koronája, mellyet meg-ád nekem az UR ama' napon, amaz igaz Bíró; nem csak nekem pedig, hanem mindenkinek-is, kik váránják amaz ő ditsőséges el-jövetelét.* De már ki-hozom a' Lelki Fegyveres-Házból a' Hatodik és Utolsó Lelki Fegyvert-is, melly nevezet zerint a' Lelki Kard, avagy, hogy az Ekelemezésnek Mestersége zerint *per Synecdochen Generis pro Specie* szóljak, Lelki Fegyver. Ezt én a' LELKI VITÉZnek jobb kezibe adom, mivel már ennekelotte bal kezibe adtam a' Hitnek Pai's-sát: és minthogy ez a' Lelki Kard avagy Lelki Fegyver ábrázoló képe az igaz Sz. Írásnak avagy Bibliának, e' Letzkere tanítom a' LELKI VITÉZt, hogy ő e' Lelki Kardot kezéből le ne tegye, és ezt e' Világnak minden kintseinél fellyebb betsülje. Kovefse e' nemes munkában a' LELKI VITÉZ vi *Eduardus Angliai Királyt*, kit midőn nagy Pompával a' Királyságra fel-fenteltének volna, három Fegyvereket vittének eleibe: jelentvén azokkal, hogy ő három Országoknak, úgymint Angliának, Frantziának, és Hiberniának, Királyok lenne. És mikor a' Király az eleibe vitetett Fegyvereket meg-tekinterte volna, illyen szókra fakadt: *Ninisen itt még a' Negyedik Fegyver, melly ezeknél sokkal drágább.* Kérdvén pedig a' körül-álló Emberek, micsoda Fegyver volna az, a' Király így felele ő-nékiek: *Az a' Fegyver a' Biblia, melly nem csak e' három fegyvereknél, hanem minden Világi Fegyvereknél-is sokkal fellyebb betsülendő.*

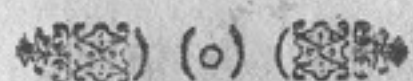

El-készítém már, Szomorú Hallgatóim, a' LELKI VITÉZt, és ötöt elöttetek talpig fegyverben öltöztetém. Tsak az vagyon már hátra, hogy ötöt a' Viadalra ki-vigyem, és Ellenségeivel keményen meg-ütköztetsem; mert a' VITEZI Nevezet tsak üres és minden értelem nélkül való főzat lézen, hanemha az, a' ki magát VITEZnek tartja, az Ellenséggel szemben áll, és azzal meg-is ütközik. De még-is minekelötte ezt tselekedném, az igaz Hadi Törvény szerint bé-esketem a' LELKI VITEZt ama' Mennyei Imperatornak, a' KRISTUS JESUSnak, Zászlója alá, hogy valamiképen Mennyei Imperatora ellen pártot ne üssön; minthogy Eg alatt semmi rútább nintsen, mint a' rebellis és párt-ütő Katona. Ama' Termézetnek nagy Búvára felől, Pythagorás felől, olvasom, hogy a' melly Tanítványi ő ellene pártot ütötte, és az ő Scholáját és Letzkéjét el-hagyták, azoknak ülö-fékekbe Koporsót főkött vala tétetni: azt tzmerezvén azzal ki, hogy azok Lelkekre és Virtusaikra nézve már meg-hóltanak, mivel ő alatta az igazságot tanulni nem akarják. Epen így tselekedném én-is azokkal, a' kik magokat a' LELKI VITEZSEGRE adják, és azután attól párt-ütő alnoksággal távol állanak: az olyanoknak ülö-fékekben én-is Koporsót helyeztetnék, melly az ő Lelki Haláloknak eleven tzmere és mutató tzmegére lenne. Szükség azért, a' mint ezt a' józan Okosságnak fennvaló Várából akárki által-láthatja, és egyfőer smind a' LELKI VITEZSEGENEK Hadi Törvénye-is kívánja, hogy a' LELKI VITEZ bé-esküdjék ama' Mennyei Imperatornak, a' KRISTUS JESUSnak, Zászlója alá. Bé-esküzik pedig akkor, midőn a' Sz. Kereszttségben, ATYÁNAK, FIUNAK, és SZENT LELEKNEK Nevében meg-kereftelkedik; mert e' LELKI VITEZSEGENEK Sacramentumával arra kötelezi magát, hogy ő egész Eleteben az ATYÁNAK, FIUNAK, és SZENT LELEKNEK Ditsósége mellett vitézkedik. Annakutána-is mindannyifőor bé-esküzik e' Zászló alá a' LELKI VITEZ, valamennyifőer az ISTENNEK LELKE az ő Lelkével együtt bizonyosságot tézen arról, hogy ő ISTENNEK Fia, hogyha Fiú, tehát Örökös, ISTENNEK Örököse, és a' KRISTUS JESUSnak Örökös Társa. Azt sem hallgathatom itt el, hogy a' Vitézlő Rendek, minekelötte Ellenségeikkel meg-ütköznenek, könyörögni főköttanak. Innen a' Régiek között híres vala ama' tsonka Versből álló, de egész és fontos dolgot jelentő mondás: *Ab JOVE principium, ISTENnel kezd-*

kezdjed. En tsak hírül hallottam, mások jobban tudják, hogy a' Magyarok-is az Ütközet előtt URAM JESUST főköttanak kiáltani: melly bizony, ha úgy vagyon, elég ditséretes főkött. Es, hogy már e' ditséretes Régulát a' LELKI VITEZnek-is eleibe irjam, főkött, hogy ő-is Könyörgéssel fogjon a' Viadalhoz; mert úgy Ellenségeit könyebben meg-gyözheti. Régenten *Pertinax Imperator*nak *symboluma* ez vala: *Militemus, Vitézkedjünk avagy Hartzoljunk.* De a' LELKI VITEZnek *symboluma* legyen ez: *Oremus, Könyörögjünk.* *Septimius Severus Imperator*nak *symboluma* ez vala: *Laboremus, Munkálkodjunk.* De a' LELKI VITEZnek *symboluma* ismét legyen ez: *Oremus, Könyörögjünk.* *Vespasianus Imperator* Halála óráján felállván, ezt mondotta: *Imperatorem stantem oportet mori, A' Hadi Vezérnek fenn-állva kell meg-halni.* De a' LELKI VITEZ Halála óráján-is mondja ezt: *Christianum orantem oportet mori, A' Kerefttyén Embernek könyörögve kell meg-halni.* A' régi Római Népet ezzel ditsérik meg a' Böltsék: *Romanus sedendo vincit, A' Római Nép ülve győzedelmeskedik.* De én a' LELKI VITEZt ezzel ditsérem-meg: *Christianus orando vincit, A' Kerefttyén Ember könyörögve győzedelmeskedik.* Méltó az igazságnak Laistromába fel-irni ama' mondást: *Oratio vincit Invicibilem, & ligat Omnipotentem; A' Könyörgés meggyözi a' Győzhetetlen ISTENt, és meg kötözi a' Mindenhatót.* Mert az igaz Könyörgés olyan Arany Lántz, melly főköttként a' KRISTUS JESUSnak drágalátos érdemeiből főkött-özve: és, minthogy az ISTEN a' KRISTUS JESUS érdemeiben meg-nyugfők, meg-is engedi magát ez Arany Lántzal kötöztetni, fel-adván egyfőer smind a' magas Egnék kerített Várát-is az ostromló Könyörgésnek. Így győzedelmeskedék az ISTENen Jákob Patriarcha, a' ki buzgó Könyörgéseivel viaskodó Hadi Sereg módjára addig ostromlá a' Győzhetetlen ISTENt, míg oztán Világ' tsudájára a' gyenge tserép edény meggyöze a' Mindenhatót. Jusson e'be itt a' LELKI VITEZnek amaz IGAZ SZENTELT VITEZ-is, Dávid Király, a' ki egyik Soltárában azt mondja, hogy ő minden-nap háromfőor könyörgött, u. m. reggel, délben, és estve: Sőt vőlt olyan idő-is, mellyben ő, a' mint más Soltárában főkött, minden-nap hétfőer könyörgött. E' rendben illik ama' nagy emlekezetű Főkött, Luther Márton, a' ki minden-nap leg-alább három egész órákig könyörgött. Ki-is hallott annál nagyobb bolondságot és nagyobb gyölölséget, mint mikor két fő-

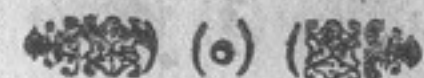

lani tudó Személyiek laknak egy Házban, és még-is egymásnak fo-
ha nem éolának? vagy, ha az egyik éol-is, a' másik magát meg-ba-
kolja, és ennek éolani nem akar? Így tselekedik pedig az olyan Em-
ber, a' ki nem könyörög az ISTENnek; mert o' e' Világnak nagy és
tágas Házában együtt lakik a' mindenütt jelen lévo ISTENnek, és
még is könyörgése által nem éol az ISTENnek: holott az ISTEN
minden-nap éol ő hozzája, fel hozván ő reája minden reggel a' fé-
nyes Napot, és Mennyei Iárházából más áldásait-is minden napon-
ként bőven ki-öntvén ő reája. Arra talám nem fűkség tanítanom a'
LELKI VITEZt, hogy ő mitsoda Könyörgéssel eljen ISTEN előtt,
és azt mi formán és mitsoda éokból rakja-öztve; mert arra meg-ta-
nítja ötet a' SZENT LELEK, a' ki meg-mondhatatlan foházkodá-
sokkal éokott esedezni a' Szent ekert. Vagy, ha ez iránt tölem-is vár
valami Régulát a' LELKI VITEZ, arra tanítom én ötet, hogy ő
Könyörgésbéli Régulájának és Proba-Kövének az Uri Imádságot tart-
sa, mellyet e' Földön jártában a' KRISTUS JESUS diktált vala Ta-
nítványinak, sőt azt, mikor könyörög, főről fóra-is el-mondja.
Mert, a' mit régenten Dávid mondott vala egy derék fegyver felől,
hogy *ahoz fóhol hasonló nem vólna*, én-is azt mondom az Uri Imád-
ság felől, hogy az Imádságok között *fóhol ahoz hasonló nintsen*.

Minékutánna a' LELKI VITEZ ama' Mennyei Imperatornak,
a' KRISTUS JESUSnak, Zászlója alá bé-eskütt, és azt könyörgésé-
vel meg-is kereste: bátran fembe állhat már Ellenségeivel, kik ő
reája mérges haragjokat régen köfőrülik, hogy azokon vitezül győ-
zedelmeskedjék. A' LELKI VITEZnek pedig négy kiváltkepen való
Ellenségei vagynak, kikkel ő-nékiek keményen meg-kell ütköznie:
és, ha valaki ezeknek neveiket akarja tudni, ELSŐ ezek kozzül
ama' minden gonofságnak Mestere és Kovátsa, az Ördög, MASO-
DIK e' tsalárd Világ, HARMADIK tulajdon maga Teste a' LEL-
KI VITEZnek, és NEGYEDIK a' fenkinek nem kedvezo Halál. Azt
éokták a' Deákok mondani, *Nec Hercules contra duos*, *Meg Hercu-
les sem bir kettővel*; de imélátjátok, hogy a' LELKI VITEZnek ol-
lyan négy híres Bajnokokat kell meg-győznie, kikhez képest ama'
régi híres Vitézek, *Hercules*, *Hector*, és *Achilles*, *secutorum* sem mik
sem vóltanak. Emeljétek fel azért femeiteket, Szomorú Haligatoim,
és mikor már ki-állott a' LELKI VITEZ a' Hartznak véres Mezejére,
látsátok meg, miképen gyozedelmeskedik az ő fene és meg-eskütt
Ellenségein.

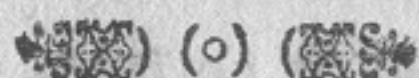
EL-

ELSŐ Ellensége azért a' LELKI VITEZnek ama' Pokolbéli rút-
fekete Hohér, az Ördög, ki a' LELKI VITEZ ellen igen kemény
és fok-rendbéli Viadalt indít: azon mesterkedvén ezer 's meg ezer
praktikaival, hogy a' LELKI VITEZnek Lelke ne lehessen a' ténycs
Mennyi Országának ragyagó Tsillaga, hanem a' fekete Pokolnak tü-
zes űzőge. Sokszor ez az irtóztató Ellenség minden bűncit a' LEL-
KI VITEZnek, mint meg-annyi mérges nyilakat, fűrű zapor eső
módjára egyfőrsmind lövöldözi reája; de a' LELKI VITEZ a' Hit-
nek Páí's-sával mind ezeket víkza-veri, és így az Ördögön vitezul
gyozedelmeskedik. Sokszor pedig az ISTEN Igazságának és bunt
gyölölő Haragjának sűrű feilegeire fel-ülvén, és azokon nagyot dor-
dülvén, mint egy malom követ úgy hajítja fejére a' LELKI VITEZ-
nek ama' nagy mennykövet, a' Törvénynek Pokollal fetyegető átkát;
de ez-is a' LELKI VITEZnek semmit nem árthat, fejében lévén az
Idvefségnek minden Ertznel és Adamás-könel keményebb Silakja,
mellyről ez a' nagy mennykö, mint a' lapta, tsak víkza-pattan.
Sőt némellykor, hogy több praktikáit ennek az ezer Mesternek el-
hallgassam, Emberi ábrázatban öltözik, és hol egy, hol más éín a-
latt úgy öltromolja a' LELKI VITEZt. Emlekezetes dolog az, a'
mit *Brentius* ír egy *Haaffius Kristóf* nevű Ember felől, ki Eleteben
Halaban, *Suevia* Tartományának Városában Tanátsbéli Ember vala,
és az ISTEN' Beéedében-is próbált LELKI VITEZ vala. Ez Halal-
ra meg betegedvén, meg-jelenek ő nekie az Ördög Iró-Deáknak for-
májában, és bé-menvén ő hozzája pennával, tintával, és papiros-
sal, le-üle az ástálhoz, és így fóla ő-nekie: *Kristóf! fámlald-elő
minden bűneidet, mellyeket Életedben tselekedtél; mert én az ISTEN-
től küldettem, hogy azokat le-írd, és az ő Törvény-Széki eleibe vi-
gyem, a' holott te-néked azokról fámat kell adnod*. Halván ezeket a'
Tanátsbéli Ember, fel-emelé magát egy kevésse beteg ágyából, és
vévén éfre, hogy ő nekie az Ördöggel vólna baja, kinek régi gyü-
lölsége és han-ual bé-fedett irigysége most ütné ki magát, bátor
éívvel így fóla az Ördögnek: *En nem bánom, tsak-hogy előbb írj Ti-
tulust az én bűneimnek, a' Titulus pedig ez legyen, az ASZSZONYI-
ÁLLATNAK MAGVA MEG-RONTJA A' KIGYONAK FEJET*;
azután e' Titulusnak írálája minden bűneimet. Ezeket hallván az
Ördög, igen meg-ijede, és hirtelen el-tűnek a' beteg Ember elől:
és így e' LELKI VITEZ az Ördögön vitezul gyozedelmeskedek.

Majd

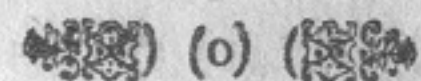

Majd hasonló dolog történt ehhez, a' mint ezt némelly tudós Emberek emlékezetben hagyták, ama' Éép hírű Oskolában, melly vagyon *Stetinum*ban, Német-Országban egyik Városában. Mert, mikor ott magát egy Deák tulajdon Keze-Írása által az Ördögnek adta volna, és azt a' Kez-Írást más Deák az Oskola-Mesternek, *Daniel Cramerus*nak, kezébe vitte volna, azután egynéhány napok múlva az Oskola-Mester a' maga Tanuló-Házában ülven, oda ment az Ördög, és az ajtót keményen verni kezdven, így kiáltozott-bé az Oskola-Mesterhez: *Cramere! Cramere! add ide nekem az én Levelemet, melly te-nálad vagyon; add ide, mert enyim az.* De e' tudós Ember és LELKI VITEZ erre véven, mitsoda Személy kiáltozná-bé ő hozzája, így felele ő-nekie: *Fere-bé Sátán! itt vagyon az a' Levél, bé-tettem én azt a' Bibliába, és nevezetesen 1 Mós. 111. 15. versére, holott Írás vagyon AZ ASZSZONYI ALLATNAK MAGVÁROL, KI MEG-RONTJA A' KIGYONAK FEJÉT. Itt vagyon, vedd-ki innen, ha mered.* E' Éokra dunnogni és dörömbölni kezd az Ördög, és nagy zörgéssel 's tsattogással el-méne onnan, rút ág-got hagyván maga után, és a' Tanuló-Háznak-is egyik rejt meg-rendítvén.

MÁSODIK Ellensége a' LELKI VITEZnek e' tsalárd Világ, melly fok-fele álnok praktikákkal ostromolja a' LELKI VITEZt, hogy ötöt törbe ejthesse. De e' tsalárd Ellenségnek lok álnok praktikái között majd leg-vefedelmesb az, mikor a' LELKI VITEZt Barátságának éine és ál-ortzája alatt akarja meg-tsalni: azon igyekezőven, hogy az ő mézes madzagaival a' LELKI VITEZnek éivét e' Föld-höz le-kötozhesse. Itt már a' LELKI VITEZnek igen femesnek kell lennie, hogy mikor ötöt e' tsalárd Világ mézes madzagaival e' hitván Földnek éerelméhez le akarja kötozni, vágja el azokat ama' Lelki fegyverrel, mellyet ide fellyebb ő nékie jobb kezébe adtam vala. Az Orozlan felől olvasom, hogy ő meg-engedi magát kötoztetni még csak egy gyenge tzérnával is; de, ha valami élő Kútfo mellett elmégyen, és abban maga Királyi formáját meg találja látni, meg-égyenli magát, és fel-indulván haragjában, öze-éaggatt minden rajta lévő tzérnát és körelet, hogy így gyalazatos rabságából fel-éabaduljon, és íf nér régi éabadságával és Királyi méltóságával elhelsen. Epen így tselekezik a' LELKI VITEZ e' tsalárd Világgal; mert, ha ötöt mézes madzagaival meg kötozi is e' Világnak éerelme, és egy

darab

darab ideig rabul tartja-is, de egyézer oztán bé-néz a' LELKI VITEZ amaz élő Kútfo-be, az ISTENnek Beéédébe, mellyben meg-látván azt, hogy az ő Királyi formája meg-vagyon kötoztetve, igen meg-égyenli magát, és el-éaggatván e' Világ' éerelmének minden rabul tartó köteleit, fel-éabadul gyalazatos rabságából, és régi éabadságára és Királyi méltóságára ífmet víééa tér.

Quid tibi cum Terra Supremi Regis imago?

Terram Terra colat, Spiritus Astra petat.

Mi közöd, nagy Király' Képe 's Abrázatja

E' Földel? A' Földnek Föld légyen falatja;

De a' Léleknek (: ez ISTEN akaratja :)

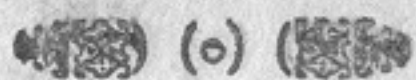
Az Eg felé tartson minden indulatja.

HARMADIK Ellensége a' LELKI VITEZnek a' maga tulajdon Teste, melly a' *Theologusok* éerint az Ujjá-éületett Emberre nézve semmi nem egyeb, hanem az ő benne maradott *Pars Irregenita*, *Ujjá-éületetlen Réf.* Oh melly igen gonof Ellenség ez! mert ez, mint valami hegyes oztön, éüntelen oldalunkban vagyon, és vagy akarjuk, vagy nem, a' bün-téteire kénézergeti Lelkünket. Ollyan ez, mint valami kebelünkben lappangó éerelmetes Kígyó, melly jóllehet minden-nap halálos sebekkel mardofsa-is Lelkünket, még is mi majd minden ő mérges és halálos harapását édes tsóknak gondoljuk lenni. Ama' Földi SZENTELT VITEZek között majd leg-élső SZENTELT VITEZt, *Achillest*, a' mint a' Régiek írják, egy Kútba mártotta vala bé az ő Anyja, *Thetis*, még gyermek-korában; melly Kútnak ollyan ereje vala, hogy a' kit abba bé mártottak, azt azután semmiféle fegyver meg nem járta. De minthogy mikor *Thetis Achilles* az említett Kútba bé-mártotta, egyik lábának farkát fogta-meg ő-nékie, és annál fogva mártotta-bé ötöt a' Kútba, az a' farka *Achilles*nek éarazon maradott; mert maga-is *Thetis* el-felejtette azt a' vízbe be-mártani, vagy arra valami kevés vizet lotsantani. Innen *Achilles*nek egyéb testét semmiféle fegyver meg nem járta, de azt a' farkát akármelly fegyver meg járta: a' minthogy oztán *Paris* a' *Trojai* Hartzban ugyan-azon farkát lötte meg *Achilles*nek egy mérges nyíl-veézővel, melly miatt meg-is kellett halni e' Vitéz Fejedeleme-nek. Hásonló *Achilles*hez a' LELKI VITEZ; mert jóllehet ő meg-mosattatott amaz Ujjá éületésnek teredőjében, de még is maradott ő benne egy kis *Pars irregenita*, *Ujjá-éületetlen Réf*, éarazon marad-

K

ván

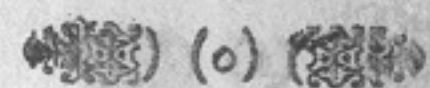

ván az ő testiségének Ujjá-éületetlen farka: melyet a' LELKI VITEZnek mind holtáig mardos ama' régi Kígyó, azután pedig nem, minthogy akkor ez az Ujjá-éületetlen Réz-is el töröltetik. De Halála előtt-is sokszor győzedelmeskedik ez Ellenségen-a' LELKI VITEZ; mert a' maga Testé megfanyargatja és rabság alá adja, hogy ő valami módon gonosz Eletü ne legyen: állatván tagait nem hamiságnak fegyveregyanánt a' bűnnek, hanem Igazságnak fegyveregyanánt az ISTENnek.

NEGYEDIK, avagy, a' mint Sz. Pál Apostol szól, Utolsó Ellensége a' LELKI VITEZnek a' Halál. Itt vagyon már a' *hadd-el*; mert ez ama' te feltő kíntsedet és egyetlen-egyedet, a' te Eletedet, ostromolja, és azt el-is nyeri te tőled. Nintsen ez ellen sem fű Kertben, sem Orvosság a' Patikában, sem fegyver a' Tzejk-Házban. De még-is, oh nagy tsuda, és tsudálatos győzedelem! mikor a' LELKI VITEZ meg-hal, akkor meg-győzi a' Halált. Mert, minthogy a' Halál a' bűnnek 'söldje, ez ő nékie minden igyekezete, hogy a' LELKI VITEZnek éivét a' Második Halálnak, melly a' Kárhozat, mérges fulákja-is meg-sértse, és két élű hegyestör módjára által-spékelje; de, mivel a' LELKI VITEZ fel-vagyon öltözve az Igazságnak Mellyvasában, melly a' KRISTUS JESUSnak egyetlen-egy érdeme, a' Második Halálnak mérges fulákja sem-miképen meg-nem sértheti az ő éivét. És így, ámbár meg-haljon-is a' LELKI VITEZ, de, minthogy a' Második Haláltól meg nem sértetik, nem a' Halál győzi-meg ötöt, hanem ő győzi-meg a' Halált; mert a' Halál ő-nékie által-útja lézen a' Menny-Országba. *Jam non est stimulus, sed jubilus. Jam cantando moritur Homo, & moriendo cantat. Usurparis ad letitiam, Mater mœroris: Usurparis ad Gloriam, Glorie Inimica: Usurparis ad introitum Regni, Porta inferni, & fovea perditionis, ad inventionem Salutis. Már a' Halál nem öf-tön, hanem öröm. Már énekelve hal meg az Ember, és meg-halván énekel. Fordítatol a' vigasságra, komorúságnak Anyja: Fordítatol a' Ditsóségre, Ditsóségnek Ellensége: Fordítatol a' Menny-Országba bé menetelire, Pokolnak Kapuja, és, veszedelemnek verme, az Idvességnek meg-találására. Bóldog ISTEN! mitsoda Historia juta ezembe. II. Lajos Frantziai Király, a' mint azt emlékezetre meg-irták, mikor betegeskedett, kemény parantsolat alatt meg-fokta volt tiltatni, hogy senki az ő Királyi Udvarában a' Halált meg ne említse. Oh balgatag Király! Oh mély álomban belé holt éiv és Lelek!*

Vallyon

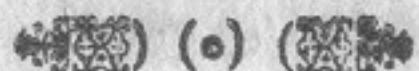
Vallyon így kellé a' Kereftyén Embernek rettegni a' Haláltól? A' Vakondok felől olvasom, hogy annak fêmei, míg él, bé vagynak hunyva és ragadva; de, mihelyt meg-hal, leg-ottan fêmei fel-pattannak és meg-nyilatkoznak. Bár tsak e' balgatag Királynak fêmei halálakor nyilatkoztanak volna meg, mint a' Vakondoknak, hogy így a' melly igazságot egész Eletében meg nem láthatott, azt avagy-tsak halálakor láthatta volna meg, és avagy-tsak Halála óráján ne rettegett volna olly igen a' Haláltól. Bezzeg nem így tselekezik a' LELKI VITEZ; mert, ámbár az ő Teste erőtelen legyen-is, de az ő Lelke kéz a' Halálra, és nagy örömmel várván Utolsó óráját, nagy örömmel kiáltja ezt: *Hol vagyon, Halál, a' te diadalmaid? Hol vagyon, Koporsó, a' te fulákid?* És így meg-mutatja azt, hogy ő-nékie Élete' végén-is a' Mennyei Szerentse arány hálával haláéz.

El-éemlélhetétek eddig, Szomorú Hallgatóim, nem resti, hanem lelki fêmeitekkel, mitsoda kemény űtközete vala a' LELKI VITEZnek, és az ő Ellenségeit miképen győzé-meg. Jusson eke-tekbe itt *Titus Vespasianus Imperator*, a' ki felől azt írják, hogy midőn ő Hadi Seregeivel meg-vette és el-rontotta volna amaz erős és híres Jérusálem Városát, meg-állván a' Városnak romlásai között, és annak meg-maradott Erősegeit el-éemlélvén, így kiáltott-fel: *DEO plane adjuvante pugnabimus! Epen ISTEN' ségedelme által har-coltunk!* Sőt mikor ő-nékie eget *Syria, Ægyptus*, és más fóméked Nemzetségek, mint Győzedelmeskedő Fejedelemnek és SZEN-TÉLT VITEZnek, Koronákat küldenének-is, azokat el nem vette, e' Válast adván ő-nékiek, *Non se id fecisse, sed DEO, iram suam declaranti, manus suas adcomodasse;* Hogy nem ő tselekedte azt, hanem ő abban az ISTENnek, a' ki maga haragját meg-mútatta, tsak efközök gyanánt adta oda a' maga kezeit. Bizony a' LELKI VITEZ-is, mikor vóltakápen meg-föntolja magában, melly nagy és erős Ellenségeket győzött ő meg, *Titus Vespasianus*-sal együtt meg-esmér-heti, és kétség nélkül meg-is elméri, hogy nem ő tselekedte azt, hanem az ISTEN. Régenten Julius Császár egy ferentsés és hirtelen esett Győzedelmével így fokott vala kérkedni: *Veni, Vidi, Vici; El-jöttem, Láttam, Győzedelmeskedtem.* De a' LELKI VITEZ illyen kérkedő és fenn-héjazó Befedeket nem bortsátt-ki fájából, hanem inkább V. Károly Római Kereftyén Császárral együtt ezt mondja: *Veni, & Vidi, sed CHRISTUS Vicit; El-jöttem, és Láttam, de a' KRISTUS Győzedelmeskedett.*

K 2

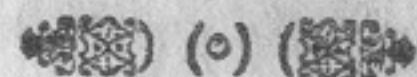
Oda

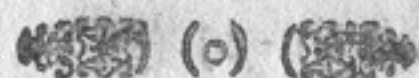
Oda jutott már, Szomorú Hallgatóim, a' bőv és féles Matéria miatt lassan fiethető Oratióm, hogy a' LELKI VITEZt Világ' tsudájára méltó Győzedelmi után ditsőségesen fel-fenteljem, és új Névvel IGAZ SZENTElt VITEZnek nevezzem. De, mint-hogy én por és hamu vagyok, és a' LELKI VITEZnek elég Tisztességet nem adhatok, ajánlom ötöt ama' Mennyei Imperátornak, a' KRISTUS JESUSnak, Gratájában; mert a' Hadi Régula is úgy kívánja, hogy a' kinek Zászlója alatt győzedelmeskedett a' LELKI VITEZ, az-fentelje-fel ötöt a' LELKI VITEZSEGre. És e' nagy Tisztességnak első Sengéjét akkor adja-meg a' KRISTUS JESUS a' LELKI VITEZnek, mikor ötöt SZENT LELKE által el-petséli a' tellyes Válságnak napjára; mert IGAZ SZENTElt VITEZnek lehet azt nevezni, a' kit már meg-fentelt a' SZENT LELEK. Azután pedig, mikor a' LELKI VITEZ amaz erős Bajnokkal, a' Halállal, Szenben áll, e' Tisztességet nagyobb mértékben vézi-el az ő Mennyei Imperátorától. Mert ámbár a' Halál a' LELKI VITEZnek Testét e' nagy Bajvívásban el-ejtse is, de Lelkét nem bánthatja; mivelhogy az igaz Hitinek Sas-fárnyaival bé-repül a' Mennyei Angyaloknak és meg-ditsült Lelkeknek Seregekbe, és ott a' KRISTUS JESUS-tól, mint IGAZ SZENTElt VITEZ, az Életnek Koronájával meg-koronáztatik. Végezetre amaz Utolsó nagy Napon leg nagyobb mértékben-is el-vézi e' Tisztességet a' KRISTUS JESUS-tól a' LELKI VITEZ. Mert akkor ez a' Mennyei Imperátor a' LELKI VITEZnek porrá vált Testét Phoenix-Madár módjára meg-eleveníti, és annak Lelkét azzal egyesítvén, bé-vízi ötöt Lelkestől és Testestől a' Mennyei Paraditsomba, és ott örök Ditsőséggel meg is koronázza. A' régi Rómaiak a' kit Győzedelmi Pompával meg-akarnak vala tisztelni, azt Borostyán Kőzörúval meg-koronázzák vala, azután fel-ültetik vala a' győzedelmi Szekérbe, és úgy kísérik vala fel a' Capitoliumba. De ez még csak árnyéka sem lehet annak a' Győzedelmi Pompának, mellyel a' Mennyei Imperátor a' LELKI VITEZt meg-tiszteli. Mert a' Római Tanács nem tehet vala a' SZENTElt VITEZnek fejébe örökké-tartó és örök Boldogsággal zöldellő Koronát; mivelhogy ilyen Korona a' Földi Kőzörúk és Koronák között épen nem találhatik. Sőt a' Földi Koronában az-is meg-eshetik, hogy az Halált hozó méreggel legyen meg-kenve, nem hogy örök Boldogsággal zöldellene: a' mint erre példát-is mutatott ama' katzér és sok Ifjú Legényeknek

Élve-

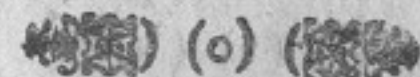
Élveket el-tsuló és törben ejtő szép Afzony, Cleopatra, a' ki egyfő maga fejébe méreggel meg-kent Koronát tett vala. És, hogy még többet mondjak, mikor a' Rómaiak a' Győzedelmi Szekérben fel-vízik vala a' SZENTElt VITEZt a' Capitoliumba, mi vala az egyéb, hanem egy piperés Fársáng és Gyermekek Játék, avagy a' valóságos Örömnök és Boldogságnak idétlen Majmozása? Ingyen sem hasonlíthatatik e' Római Comediátska ahoz a' Győzedelmi Pompához, mellyel a' KRISTUS JESUS az IGAZ SZENTElt VITEZt meg-tiszteli; mert ebben a' Győzedelmi Szekér helyet a' Mennyei Angyaloktól vitetik a' LELKI VITEZ, még pedig nem a' Római Capitoliumba, hanem a' Mennyei Paraditsomba, és ott nem veendő Koronával koronáztatik-meg, hanem az Életnek és Igazságnak hervadhatatlan Koronájával. A' régi Carthagobéliek gyűrűvel téznek vala Tisztességet a' Katonának; mert annyi gyűrűt adnak vala nékie, a' mennyi Szer-hadba mégyen vala az Ellenség ellen. De ez igen nyomorú és az igazságnak serpenyőjében semmit nem nyomó Tisztesség-tétel vala. Mert egy olyan kis lyukas karikátska csak egyik újját sem foghatja-bé az Embernek: nem-hogy az ISTEN' képére teremtetett Lelket foghatná-bé, mellyet az Örökkévaló és Véghetetlen Jón kívül semmi egyéb bé nem foghat és bé nem tölthet. Sőt az ilyen gyűrű, ámbár Tisztességnök okáért adattatnék-is a' Vitéz Embernek, némellykor ö-nékie veendőmire fordulhat vala: a' minthogy erre elég példa ama' Carthagobéli SZENTElt VITEZ, Annibal, a' ki gyűrűjének fejében mérget visel vala, mellyel oztán magát meg-is ölte. Nem ilyen veendő és némellykor Halált hozó gyűrűt tézen újjába a' Mennyei Imperátor az IGAZ SZENTElt VITEZnek, hanem olyat, melly Örök Eletet ad ö-nékie: lévén ez az Örök Életnek petsétes gyűrűje, a' SZENT LELEK. A' régiek között, a' mint Arethas írja, a' ki vagy a' Bajvívásban, vagy a' Pályafutásban győzedelmeskedett, annak Fejér Követskét adnak vala: jelentvén azzal, hogy ő az alávaló és flejtes Bajvívók és Pályafutók között már ki-vétetett, és számláltatott a' Győzedelmesek közzé. Ez ha az Emberi Szemnek Törvényt-tévő sententziája Szerint elég szép és jeles Tisztesség-tétel lett volna-is; de a' dolognak valóságára nézve az igaz Tisztesség-tételtől, mint az Ég a' Földről, olly igen távol volt. Mert az említett Fejér Követske, a' SZENTElt VITEZt az ő Koporsójának defkáján túl meg nem segíthette. A' Mennyei Im-

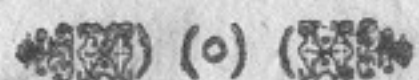
perátor pedig olyan Győzedelmi Pompát tézen a' LELKI VITEZ-nek, melly ötöt az ő Koporsóján túl-is meg-segítheti, és minden bizonyjal meg-is segíti. Mert ő-nékie a' magas Menny-Országot Fejér Követske gyanánt adja: főt ad ő-nékie Új Nevet-is, mellyet felír az említett Fejér Követskére, nevezvén ötöt IGAZ SZENTELT VITEZNEK és MENNY-ORSZAG' ÖRÖKÖSENEK: és egyfőrsmind el-énekelteti ő-nékie ama' szép Diadalmi Eneket-is, mellyet az Írás nevez MOSES, és BÁRÁNY, ENEKENÉK. A' Báránynak nevezetiről juttat e'embe, hogy némelly *Europai* Királyok, a' melly Vitézt igen szeretik, annak nyakába Arany Bárányt főkötőnek vetni, és úgy főkötők azt fel-föntelni a' Vitézségre: ki annakutánna *Aurei Velleris Eques*nek, *Arany Gyapjas Vitéznek* neveztetik. Így tselekezik ama' Sion' Hegyén álló Bárány *Imperator*-is a' LELKI VITEZZel; mert ő a' maga Bárányi Képit Arany Lántzra függeszti, és úgy veti a' LELKI VITEZnek nyakába: hogy azután az, mint IGAZ SZENTELT VITEZ, *Arany gyapjas Vitéznek* neveztesék.

A' mellyeket én eddig mondtam, Szomorú Hallgatóim, az IGAZ SZENTELT VITEZről, azokat, mint egy Atzél Tükörben, fépen fel-találom ez előttünk fekvő Néhai Mélt. Liber Baro Magyar-Bikali VITEZ GYÖRGY Ur ő Nagyságában: kit Uri Familiájára és sok Virtusokkal tündöklő kegyes Életére nézve IGAZ SZENTELT VITEZnek méltán nevezhetek. Es, hogy előzér Uri Familiáját elő-bezéljem, ennek eredetir keresem ama' régi és nagy emlékezetű Uri Emberben *DESZMÉR MIKOLÁBAN*, kinek Uri Házában öt nemes és a' Termézetnek sok-szép ajándékival tündöklő Fiúi Magzatok ékeskednek vala, úgymint, *MIKOLA*, *GYERŐ*, *RADO*, *KABOS*, és a' kemény Termézetű *KEMÉNY*: Ez Utolsó lévén az a' közönséges Török, mellyből a' *KEMÉNY* és *VITEZ* Uri Házak, mint két szép Termő Ágak félesen ki-terjedének, és csak-nem a' magas Égnek fömfeledtségéig fel-emelkedének. Mert a' kemény Termézetű *KEMÉNY*től származék amaz *Achille*ssel veretkedő Vitez Ember, kit édes Atyja a' maga Nevéről *KEMÉNY*nek, mások pedig nagy Vitézségeért duplász Nevezetrel *KEMÉNY VITEZ*nek, és azután a' *VITEZ* Nevezetét Vezeték Név módjára elől tévén, *VITEZ KEMÉNY*nek nevezének. Itt kezdetének leg-előzér hallatnia a' *VITEZ* és *KEMÉNY* Uri Nevezetek, a' mellyek mindazáltal mintegy harmad ízig még csak azon-egy Familián maradának meg; minthogy VI-

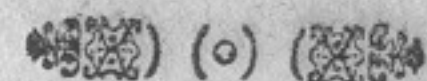

*VITEZ KEMÉNY*nek Fia vala *VITEZ KEMÉNY ISTVÁN*, ennek *VITEZ KEMÉNY GYÖRGY*, és ismét ennek *VITEZ KEMÉNY PÉTER*. Lévéen pedig *VITEZ KEMÉNY PÉTER*nek két jeles és nagyra született Fiai (: kiknek bár Kereft Neveiket-is tudnám:), azok egymás közt a' *VITEZ* és *KEMÉNY* Vezeték Nevezeteket meg oszták: az Egyik minden következő Maradékival együtt magának tartván a' *KEMÉNY* Nevezetét, a' Másik pedig hasonlóképen minden következő Maradékival együtt a' *VITEZ* Nevezetét. Es, hogy mostan a' nagy *KEMÉNY* Familiáról ne szóljak, mivel ez alkalmatossággal nem-is annak Ege homályosodott-meg: talám kedves dolgot tselekezem előttetek, Szomorú Hallgatóim, ha a' Másik Familiát, melly magánál a' *VITEZ* Nevezetét meg-hagyta, elő-bezéllem, és annak Laistromát e' mi időnkig le-hozom. Azt ugyan még eddig ki nem tanulhattam, hogy, minekutánna a' *KEMÉNY* és *VITEZ* Uri Házak egymás közt meg-özlottanak, ki volt leg-első, a' ki a' nagy *VITEZ* Házak Égén fényeskedett; de annak eléggé végére mentem, hogy nem sok idő múlva az emlékezetben forgó *VITEZ* Familia eredetét ada ama' Jó Hazafiának *VITEZ ILLYES*nek, kinek kezébe a' Fegyver és a' Penna *Julius* Császár módjára egyaránt illik vala, és a' ki fővebb Jóságáról bővebb Nevezetel *TAMÁSFALVI VITEZ ILLYES*nek neveztetik vala. Ennek Fia vala *TAMÁSFALVI VITEZ GERGELY*, kiben a' nagy *VITEZ* Ház ismét két részre oszték, úgymint a' *VITEZ* és *TAMÁSFALVI* Familiákra; mert *TAMÁSFALVI VITEZ GERGELY*nek lévén négy jeles és igaz Uri Ágyból született Fiai, *GYÖRGY*, *MIKLOS*, *TAMÁS*, és *IMRE*, ezek közül *GYÖRGY* azt nyerte nagy Vitézségével, hogy magán és a' töle származandó Familián a' *VITEZ* Nevezet meg-maradna, *MIKLOS* pedig, *TAMÁS* és *IMRE*, minden következő Maradékaikkal egyben, *TAMÁSFALVI*AKNAK neveztetnének. E' dolgot pedig, a' mint a' *VITEZ* Familiának Levelei tanítják, fel kel vinnünk épen Néhai Felseges *SIGMOND* Római Császárig, és egyfőrsmind Magyar és Tseh Királyig: úgymint a' ki *TAMÁSFALVI VITEZ GYÖRGY*ot sok rendbéli győzedelmeiért, mellyeket Szárazon és Vizen a' Pogányság ellen véghez vitt, épen Királyi és meg-másolhatatlan főval újonnan *VITEZ*nek nevezé, és édes Hazája mellett véghez vitt sok faratságiért Nemes Kolos Vármegyében a' Három Földi Jósággal meg-is ajándékozta MCCCXV Évtendőben. Itt már, hogy a' TA-

a' **TAMASFALVI** Familiáról ne szóljak, mivel az a' Fiú Ágra nézve a' Magyar Hazának Egéről régen el-enyézett, illő, mostan említett **VITEZ GYÖRGY**nek Uri Familiáját az egymás után folyó idők érint ki-nyomoznom, és mind e' mi időnkig le-hoznom. A' mint pedig a' **VITEZ** Familiának Leveles Ládája tanítja, említett **VITEZ GYÖRGY**nek Fia vala **VITEZ ANDRÁS**, ennek **VITEZ GYÖRGY** és ismét ennek **VITEZ ANDRÁS**, Néhai Felseges I. SZAPOLYAI JÁNOS Magyar Királynak Belső Tanács Ur Híve, és Nemes Torda Vármegyének ditséretes Fő Ispánja: ki a' **VITEZ** Józseget említett Torda Vármegyében Koppán nevű Faluval meg-bővíté. Közlebb említett **VITEZ ANDRÁS** ol fiamazék édes Atyját nyomban követő Jó Fia, **VITEZ GÁBOR**, Néhai Mált. **BÁTORI KRISTOF** Erdélyi Fejedelemeinek Belső Tanács Ur Híve, és Nemes Torda Vármegyének érdemes Fő Ispánja: ki Nemes Doboka Vármegyében Ős nevű Falut a' **VITEZ** Józseghoz ragasztá. Ekeskedik vala **VITEZ GÁBOR**nak Uri Háza két jeles és Uri Termetű Fiú Magzatokkal **MIKLOS**sál és **FERENTZ**el, de ezek közül **FERENTZ** még Nőtelen Urfi korában ki-múlt e' Világból, és a' Mennyei **IGAZ SZENTELT VITEZ**ek közzé állá: **MIKLOS** pedig meg-házafodván, sokáig nagy Tisztségeket viselt, és Elete után Uri Házában Örököst is hagyta. Mert e' mostan emlékezetben lévő **VITEZ MIKLOS** Néhai Mált. **BÁTORI SIGMOND** Erdélyi Fejedelemeinek Belső Tanács Ur Híve vala, és ezen Fejedeleme' Mezei Hadainak Fő Generalisok, úgy szintén Nemes Torda Vármegyének Fő-Ispánja: kit sok Virtuusiért az említett Fejedeleme' is Torda Vármegyében a' Kóki Józseggel, és ismét Zaránd Vármegyében Ružkulitza nevű Faluval meg-ajándékoza. Es, a' mint a' **VITEZ** Familiának Leveles Ládája és Házi Káptalanja tanítja (mert mások másképen írják), e' mostan emlékezetben forgó **VITEZ MIKLOS** vala az, ki ama' vért-fomjúhozó, és édes Hazánknek Szabadságát vezett Farkas módjára martzongó, Havasalföldi MIHÁLY Vajdát, más Vitéz Hadi Vezérekkel együtt Mirőlönál keményen meg veré, és egész Erdély Országát egy Paraszt Oláh-nak igája alól fel-fabadítá: hogy Oláh Uram mind holtig meg-emlegetné a' Magyarok ISTENét. Azt-is a' **VITEZ** Familiának Jegyző-Könyveiből olvastam, hogy, mikor e' nagy Hadi Vezér, és csak nem **SZENTELT VITEZ**, a' Tatároknak Hazánkba árviz' módjára be-rohanó Sokaságok ellen indulna, és e' kegyetlen Néppel, melly Nem-

Nemzetünk ellen fogait ugyan tsikorgatja vala, Beztértze mellett keményen meg-ütköznék, kevés Hadi Erővel lévén, a' Beztértzei Mezőt Uri Vérével meg-festé, és ugyan-ott édes Hazájának Szabadságáért vitézül el-is esék. E' nagy emlékezetű Uri Embernek édes Fia vala **VITEZ GYÖRGY**, Néhai Mált. I. és II. **RAKOTZI GYÖRGY** Erdélyi Fejedelmeknek idejében Nemes Kolos Vármegyének Fő Ispánja, és a' Királyi Törvényes Táblának egyik *Adfessora*: kinek kedves Feleségéről, **KAMUTI ORSOLYATOL**, két szép Fiai, **GÁBOR** és **FERENTZ**, születének. **FERENTZ** minden Fiú Magzatok nélkül költözék ki e' Világi Életből; **GÁBOR**tól pedig fiamazék **VITEZ ANDRÁS**, Néhai Mált. jó Uramnak, kinek mostan kecsgerő Oratiom Temetési Tiszteletet tézen, édes Atyja. És Néhai **VITEZ ANDRÁS** Uram Ifjúságának ki-nyílt Tavaszára érkezvén, magának Feleségül el-vévé Néhai M. **BETLEN EVA** Kis-Aézőnyt, Néhai Mált. **BETLEN PAL** Urnak kedves Leányát: kitől születének, e' gyáfos Koporsóban fekvő Néhai Mált. **VITEZ GYÖRGY** Uram, és ismét Néhai **VITEZ MIKLOS** és **ANDRÁS** Urfiak, úgy szintén **VITEZ 'SU'SANNA** Kis-Aézőny. Itt már újabb Tsillagokkal kezd vala fényleni a' **VITEZ** Háznak Ege, és kíváncsós fényességével mindeneknek femeiket magára fordítja vala. De, oh bizonytalan és sikamló helyen álló reménség, ez új Tsillagok a' **VITEZ** Háznak Egéről egyenként mind le-hullának, és azt végső Ejtőakával be-is boríták. Mert **VITEZ MIKLOS** és **ANDRÁS** mikor még a' Kolosvári Nemes *Reform. Collegiumban* a' Tiszteletes Tudományok körül iz-zadva fáradoznak, mint nem régebben támadott új Tsillagok, femeink elöl el-enyézének, és az Ifjaknak példát hagyának, hogy, a' mint a' Deákok éolának, *possibile est juvenem cito mori*, Az Ifjú-is hamar meg-halhat. Ekkor még, és ezután-is egy darab ideig, vidám és mosolygó ábrázattal tündöklök vala a' **VITEZ** Háznak hajnalló Egen ama' fényes Hajnal Tsillag, **VITEZ 'SU'SANNA** Kis-Aézőny; mert fépen fel-nevekedvén, és a' Házasági időt el-érvén, méne Férjhez ama' nagy érdemű Uri Emberhez, még Eletben lévő T. N. Borberek **ALVINTZI GÁBOR** Uramhoz, Nemes Hazánkban a' Nagyobb *Cancellariának* érdemes *Registratorához*, kit mikor említék, mindenkor egy jó Patronusomat említem. De ez Öröm-is vízi buborékhoz hasonló vala; mert minekutánna **VITEZ 'SU'SANNA** Aézőny említett Uri Férjével egynéhány Ektendöket nagy békeességben és

(o)

Éretetben együtt élt volna, mikor ingyen sem vélnök, a' Hajnal Tsillagból Est-Hajnal Tsillaggá változék, és éreelmes Férjének nagy éomorúságára e' Világból ki-múlék.

Sokszor meg-esett az a' *VITÉZ* Familiában, a' mint annak eddig lett le-írásából meg-terzik, hogy az tsak egy Fiúi Örökösön akadott-meg. Hasonló sorsra jutott vala mostan-is e' szép Uri Familia, tsak egyedül maradván-meg ebben Mélt. *VITÉZ GYÖRGY* Uram, fellyebb említett Mélt. *VITÉZ ANDRAS* Uramnak és *BETLEN ÉVA* AÉ-zonynak kedves Fia. Született vala e' Világra mostan említett Mélt. *VITÉZ GYÖRGY* Uram MDC XCIV Éztendőben, Kis-AÉzony Havának XXV Napján, és még Gyermekek korában a' Kolosvári Nemes *Reform. Collegium*ba bé-vitervén, ott a' jó Erköltsökben és Tízteséges Tudományokban fel-is neveltetett. Erkeztén pedig Ifjúságának mosolygó TavaÉzára és elméjét a' Házaságra adván, magának Feleségül el-vévé ama' mind szépségével, mind jó Erköltseivel, a' több Szüzek között Hajnal Tsillag módjára tündöklő Szüzet, Mélt. *KORDA 'SU'SANNA* Kis-AÉzonyt, Néhai Mélt. *KORDA 'SIGMOND* Uramnak és még Eletben lévő M. *SÁRPATAKI REBEKA* AÉzonymnak kedves Leányát: kiről Ézületének, hogy a' meg-hóltakat el-hallgassam, még Eletben lévő *KLARA*, *ER'SÉBET*, és *ÉVA*, neveletlen Kis-AÉzonymok. Nem felejtkezett vala el Néhai Mélt. jó Uramról ama' Napkeletre és Napnyúgotra Éárnyait egyaránt ki terjeztő Kétfejű Sas-is, *FEL-SÉGESURUNK VI. KAROLY* Római Tsáfár; mert ötlet nagyobra emel és a' *Liber Baronatus*nak *Titulus*sával meg-ajándékozá. El vala már Néhai Mélt. jó Uram kedves Feleségével együtt nagy Éretetben és nagy tsendességben, de, oh keserves fájdalom! e' nagy örömet a' Halállal bé-köönő éomorúság félbe Éakasztá; minthogy e' kegyes Uri Ember a' közlebb el-múlt M DCC XXXII Éztendőben, Bóldog AÉzony Havának XXIV Napján, a' nyavalákról el nyomattatván, búzgó és a' Győzhetetlen *ISTEN*t-is meg győző Könyörgései között, szép-tsendesen e' Világból ki-múlék, Eletének XXXVIII Éztendéjében.

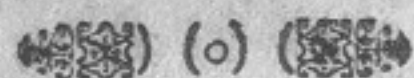
Itt vagyon vége, itt vagyon határa a' régi és nagy Hírű *VITÉZ* Familiának; mert, minthogy Néhai Mélt. Liber Baro Magyar-Bikali *VITÉZ GYÖRGY* Ur ö Nagysága Halála után Uri Házában Fiúi Magzatot nem hagyhatott, ő vele együtt e' máj napon az egész *VITÉZ* Familia el temettetik, és ezután, a' mint a' mai Deákos Emberek Éoktanak Éolani, a' *Deficiens Familiák* közzé Éámláltatik. Azt olvasom

(o)

som a' Sz. Írásnak Könyvei között a' Sido Birákról íratott Könyvben, hogy midőn az Izrael Fiai a' Benjáminitákat majd mind egy láb big levágrák volna, meg-bánván e' Éörnyű romlást, felette igen sírának, és így Éolának az *ISTEN*nek: *Miért lett ez a' dolog, Izraelnek Ura ISTENE, Izraelben, hogy el-fogyna egy Nemzetség ma Izraelből?* Epen a' mi Éájunkba illik ez a' keserves Éó, és méltán így kiálthatunk-sel az *ISTEN*hez: *Miért lett ez a' dolog, Izraelnek Ura ISTENE, a' Magyar Izraelben, hogy el-fogyna egy Nemzetség ma a' Magyar Izraelből?* De nem illik, és nem-is bátorságos, a' Földi tserép edénynek tudatlan befédekkel az *ISTEN* ellen pattogni; mert, ha tsak fánton-fánt, Éabados Ur az *ISTEN*, és azt tselekezi, a' mit Éintén akar, Mennyeen és a' Földön. Vallyon hol vagyon a' Világ Biró Sándor Familiája? Hol vagyon amaz arany betűkre méltó Nagy *Constantinus* Első KereÉtyén Tsáfár Familiája? Es, hogy a' Magyar Nemzetre le Éálljak, hol vagyon ama' nagy Hírű Hollós Mátyás Király Familiája? Azt Éokták a' Magyarok mondaní: *Meg-hólt Mátyás Király, 's oda vagyon az Igazság.* Az Igazság bizony még közöttünk meg-vagyon, *ISTEN*nek hálá; de oda vagyon Mátyás Király, és oda vagyon az ő egész Királyi Familiája. Ugy Éintén hol vagynak a' Bátorí és Apafi Fejedelmi Familiák, és hol vagynak más nagy Magyar Familiák-is? Hát még hany Uri Magyar Familia vefe-el II. Lajos Királyjal együtt a' Moháts Mezején, és, hogy még fellyebb menjek, hany Uri Magyar Familia vefe-el IV László Királyjal együtt a' Várnó Mezején.

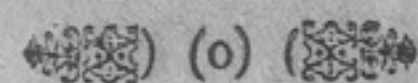
De, hogy valamiképen a' *Deficiens Familiák*nak elő-Éámlálások miatt fel-tett rzéljától nem meÉte lévő Oratiom most már a' vége felé futásában belé ne süllyön, és *Deficiens Oratio* ne légyen: vizÉa-térek Néhai Mélt. Liber Baro *VITÉZ GYÖRGY* Ur ö Nagyságára, és már e' ritka KegyeÉségű Uri Embert IGAZ SZENTElt *VITEZ*nek nevezem. Lehetne itt erőseget vennem Néhai Mélt. jó Uramnak régi és nagy Uri Familiájáról, ha tudnám, hogy valamely OrÉágban az IGAZ SZENTElt *VITEZ*SEGET Nemzetségre Éokták volna oÉtani. Mert, a' mint eddig tolem meg-hallátok, elég régi és elég nagy Uri Familia volt a' Magyar Hazában a' *VITEZ* Familia, és külömben-is ebből ez előtt való időkben *SZENTElt VITEZ*ekkel vetekedő *Vitez* Emberek Éármaztanak. De, minthogy ez, a' mennyire én tudom, nem Éokás sem-mi OrÉágban, és, ha valahol a' külső *Vitez*ségben Éokás volna-is, nem

Érkezés a' LELKI VITEZSEGBEN: fordítom inkább Elmém és Beféde-
met Néhai Mélt. jó Uramnak sok Virtusokkal tündöklő kegyes Eletére;
mert a' LELKI VITEZSEGBEN a' Kegyes Elet, melly sok jeles Virtusokkal
ékeskedik, az IGAZ SZENTELT VITEZnek bizonyos jele és meg-elmérte-
ző Tzímere. Nem ilik pedig én-nékem Néhai Mélt. jó Uramnak Ke-
gyes Elete felől sokat beféllenem, és így tizta Del-énben-is gyertyát
gyújtanom; mert az ő buzgó Könyörgései és Alami'snálkodási, az ő
nagy Emberségével, Alázatosságával, és Házasági Iizta Eletevel
együtt, Halála után is az ő kegyes életének, míg ez az emberi nyom
fenn-tart, Eleven Tanúi léznek. Es, hogy mindeneket egy summá-
ba főrítsak, Ő az a' LELKI VITEZ, a' ki derekát az Igazmondásnak
Vitézi Övével be övedzven, Mellyét az Igazságnak Mellyvasával
be borítván, Lábjaira a' Békeesség Evangyeliomának el-kezült saruit
fel-húzván, Bal-kezibe a' Hitnek Pájsát fel vévén, Fejére az Id-
vetségnek Sifakját fel-tévén, és jobb keziben a' Lelki Fegyvert vil-
logtatván, az Ördögön, e' Világon, a' maga Testen, és a' Halálon
vitézül győzedelmeskedék, és az egekbe fel-menvén, ott ama Men-
nyei Imperatortól, mint Győzedelmeskedő Vitéz, az életnek és
Igazságnak hervadhatatlan Koronájával meg-koronáztaték, és egy-
szer'smind IGAZ SZENTELT VITEZnek-is nevezteték. De e' Földön-is,
míg a' Kolosvári Nemes *Reform. Collegium* fenn-áll, e' LELKI VITEZ-
nek Neve IGAZ SZENTELT VITEZ lézen; minthogy az említett *Colle-
giumban* maga tulajdon költségével két *Alumnusokat* ékelt vala
tartani, és egyez'smind az Ősi, Tamásfalvi, és Koppáni Jószágai-
nak egész Majorság Buza Dézmájokat-is az említett *Collegiumban* ta-
nuló Ifjúság táplaltatására ékelt vala fordítani. Es én erős bizoda-
lomban vagyok, hogy ezen *Gratiáját* meg nem fogja vonni zegény
Collegiumunktól Néhai Mélt. jó Uramnak Árva Özvegye is, Mélt.
Libera Barónissa *KORDA'SU SÁNNA* Azzony ö Nagysága.

Minthogy Nevedet emlitem Mélt. jó Azzonyom és kegyes
Pátrónám, hozzád fordítom Beféde-met; mert még vagy két éom
vagyon Te hozzád, minekelötte rév-partjához közelítő Oratiomnak
fel-vont vitortait le-fedném. Nem sebesítem azzal éivedet, hogy
fontos Befédekkel elődbe terjezzem, melly éörnyü romlás-estett Uri
Házadon Néhai Mélt. Férjednek váratlan Halála által; mert így éo-
morúságodnak fel-lobbant tüzére újabb olajat öntenék. De ellenben
nem-is akarlak felettébb vígaftalni; mert ezer's meg ezer példaköl-
tanül-

tanultam, hogy, mikor valakit felette igen sok és egész éekerekkel
telhető Befédekkel vígaftalunk, akkor annak éivét inkább meg-éok-
tuk sebesíteni, minthogy a' vígaftalásnak épen tö éomfédjá a' Szó-
morúság. Inkább azért azt adom elmédre, ha azzal-is eleven sebeket
vitelő éiveden újabb sebet nem ejtenek, hogy, mivel eleitől fogva Né-
hai M. Férjedhez nagy hűségedet és tökéletes ézerelmedet mutatád,
vég Bútsúját akarja Töled venni Néhai M. Férjed, úgy éintén Mélt.
Azzony Anyádtól, *SARPATAKI REBEKA* Azzonytól, és ísmét
kedves Gyermekéidről, Méltóságos *KLARA*, *ER'SEBET*, és *EVA*,
neveletlen Kis-Azzonoktól. Hald-meg azért Méltóságos Baróné
Azzonyom, Méltóságos Azzony Anyáddal, és kedves Gyermeké-
iddel együtt, Néhai Méltóságos Férjednek e' következő Bútsú-
zó Verseit.

Mivelhogy Eleted el-múlék mint pára,

Óramnak fel-tekert kereke le-jára,

Es állá víg Napom Estvéli Házara,

E' Verseket írom Koporsóm' Fájára.

Az ISTEN jelöl jóakarátjának,

Nyissa-fel kapuit Mennyei Várának,

Es reátok, kiker meg-váltott magának,

Szállítsa áldást böven Tár-Házának.

Ha mit gyarlóságom vétett ellenetek,

Azt Eleted' végén meg kell engednetek;

Nem éükség pediglen rajtam gyotrödnetek,

Minthogy nem sokára ide kell jönetek.

Veletek-is fíet Bútsúztató Oratiom egy keveset éólani, Néhai
Mélt. jó Uramnak közél és távól való kedves Atyafiai, Sogorai és
Sogor-Azzonyai, Baráti és minden jóakarói; mert éivén tartja
mostan-is Néhai Mélt. jó Uram hozzája sok ízben meg-mutatott
Atyafiságtokat és Barátságtokat, és ímé Halála óráján haládatos
éivét és Lelket ilyen Bútsúzó Versekkal önti-ki előttetek.

Lelketeket semmi búval ne rettentse

Az ISTEN, fíet minden gonóztól meg mentse,

Es minden-naponként Mennyből ki-jelentse,

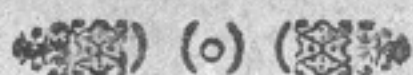
Hogy Néktek mindenben éolgál a' Szerentse.

Gyakor ésetimet fel ne fedezzétek,

Síet, hogy bünös Ember voltam, azt nézzétek,

Es

Es azokat nekem mind meg-engedjétek.

A' KRISTUSért, kérlek, ezt tselekedjétek.

Néhai Mélt. jó Uramnak Szolgai és Szolgái, Jobbágysai és Jobbágys-Afézonsai, 'Sellei és 'Selle-Afézonsai, közöni tinéktek-is hűségteket és sok rendbéli fáradságtokat Néhai Mélt. jó Uram, és imé Eleteknek végső pertzentésén töletek-is el-bútsúzik, de csak két fővel; melly két fő mindazáltal felette igen fontos, és e' Világon lévő minden áldásoknak remek Summájok. Ezt mondja azért tinéktek Néhai Mélt. jó Uram gyászos Koporsójából. *DOMINUS Vobiscum, ISTEN hozzátok.*

Hozzátek-is minden Renden lévő Szomorú Hallgatóim, meg-mutatja háládatosságot Néhai Mélt. jó Uram, és hogy ötet Temetési Tisztelességének Napján ilyen szép Sereggel meg-tiszteltétek, azért Tinéktek ama' Mennyei Imperatortól, kinek Zászlója alatt Eleteben vitézkedett, bövséges áldást kíván. Egyzer'smind köztetek,

ama' Tsáfári és külső Hadi Vezéreket illető két főtka helyet

Disce ferire, Tanúlj vágni, mint IGAZ SZEN-

TELT VITEZ, e' más két főtskát bagyja-fenn

emlekezetnek okáért, *Disce Mori,*

Tanúlj meg-halni.

E L - M O N D Á M.

